

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Příčiny americké války za nezávislost

Ondřej Beneš

Plzeň 2016

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra historických věd

Studijní program Historické vědy

Studijní obor Obecné dějiny

Bakalářská práce

Příčiny americké války za nezávislost

Ondřej Beneš

Vedoucí práce:

PhDr. Roman Kodet, Ph.D.

Katedra historických věd

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2016

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat svému vedoucímu práce PhDr. Romanu Kodetovi, Ph.D. za trpělivost, odbornou pomoc a cenné rady, které mi velkou měrou pomohly tuto práci vypracovat.

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2016

Obsah

1	Úvod	1
2	Od sedmileté války ke krizi.....	5
2.1	Pontiakovo povstání a proklamační linie	7
2.2	Pochod Paxtonských hochů.....	10
2.3	Cukerní a kolkové zákony	11
2.4	Kolkový kongres a zrušení zákonů.....	16
2.5	Townshendovy zákony a bostonský masakr	18
3	Zdánlivý klid	20
3.1	Bostonské pití čaje.....	21
3.2	„Donucovací zákony“	25
4	Na cestě k nezávislosti – první kontinentální kongres	28
4.1	První výstřely v boji za nezávislost	34
4.2	Druhý kontinentální kongres a Deklarace nezávislosti	37
5	Závěr.....	45
6	Bibliografie.....	49
7	Resumé	51

1 Úvod

Za zrodem jednoho z nejvýraznějších států současnosti stojí řada nešťastných kroků a odhodlání úzké skupiny lidí tyto kroky napravit. Ze třinácti přímořských kolonií Velké Británie se postupem času stalo ohnisko odporu proti systému vlády, který možná nebyl na první pohled tak krutý, jak ho někteří patrioti prezentovali. Stížnosti na porušování místních chart a listin byly často ignorovány a po vypuknuvším odporu došlo na restriktce a sankce namísto možné diskuze o změně uspořádání, které mnozí navrhovali. Toto neopatrné počínání donutilo radikálnější osobnosti začít přemýšlet o odtržení od mateřské země. I přes počáteční odpor umírněných kolonií se na kongresech uspořádaných právě kvůli tématu týkajících se úpravy vztahů s mateřskou zemí nakonec zformovala myšlenka samostatnosti. Nerozhodní zástupci se nakonec také nechali přesvědčit a vyhlášením nezávislosti byly tyto provincie vtaženy do další války jen o několik let po té poslední. Tentokrát ale nebojovaly za vzdálený ostrov na druhém konci Atlantiku, ale za svoje vlastní svébytné postavení ve světě.

Co ale předcházelo tomuto konfliktu? Jistě by se dalo mnoho napsat o bojích a přesunech vojsk, námořních blokáдах a velitelských úspěších i porážkách. Mnohdy je ale stejně důležité vědět, co těmto střetům předcházelo, jelikož jsou tyto události neméně podstatné. Právě podobné důvody vedly ke zpracování této práce, k ucelenému a stručnějšímu přehledu událostí předcházejících tomuto konfliktu, jelikož se mnoho píše o válečných střetnutích, méně ale už o tom, co jim předcházelo a vydláždilo jim cestu. Žádná revoluce se totiž neodehraje ze dne na den, ale musí pro ni v pozadí vyklíčit zárodky v hlavách nespokojených obyvatel nebo, ohledně této americké, v hlavách jejich předních představitelů a zástupců.

Předkládaná práce se zaměřuje na vývoj událostí mezi roky 1763, tedy koncem sedmileté války, a 1776, kdy byla 4. července podepsána deklaráce nezávislosti. Na následující válečné střety se tedy již nezaměřuje. Členění bylo zvoleno chronologicky, jelikož tímto způsobem lze nejlépe zmapovat zhoršující se vývoj mezi americkými koloniemi a Velkou Británií a postupné omezování zákonů a zavádění restriktcí ze strany londýnského parlamentu. Celá práce je pak

rozdělena do tří hlavních kapitol. První kapitola nastiňuje vývoj Severní Ameriky ke konci sedmileté války, po jejímž ukončení měla nastat pro Británii éra rozmachu na kontinentě, jelikož z něj zmizel její největší nepřítel – Francie. Dokonce i kolonisté očekávali, že se jim otevře rozlehlé západní území, které by mohli využít k hospodaření. Strach vlády z přílišného rozmachu a posílení kolonií ale vedl k vytyčení hranice, za kterou již kolonisté nesměli. Dále se zaměřuje na první zákony, které měly Británii pomoci vyrovnat ohromné poválečné zadlužení, které ovšem místní obyvatelé chápali jako zásah do svých výsadních práv. I přes opakované protesty byly zaváděny stále nové, což vyústilo až v první střet s místními britskými vojáky v Bostonu na jaře roku 1770, kterým také první kapitola končí.

Druhá kapitola se dále věnuje dočasnému zklidnění situace a zmírnění dosavadních sporů. Avšak krátká finanční krize, která postihla i britskou Východoindickou společnost, vedla k opětovnému neobratnému zásahu státu do práv kolonií. Snahou prodat přebytky čaje do kolonií se dostaly do ohrožení místní pašerácké stezky a opět se dostaly na program zásahy do práv místních. Odpor na sebe nenechal dlouho čekat a to opět v radikálním Bostonu, kde došlo k vyházení beden s čajem. Znovu došlo na zavádění restrikcí a k opětovným protestům a bojkotu dovozu britského zboží. Tentokrát se už opravdu začalo uvažovat o změně vztahů s Británií, které vedlo k uspořádání prvního kontinentálního kongresu.

Třetí a poslední kapitola pojednává o konečné předválečné fázi, ve které se na svolávaných kongresech postupně dospělo k vyhlášení nezávislosti na ostrovní monarchii. Tyto kongresy byly narušeny již prvními opravdovými střety mezi britskou armádou a nově zmobilizovanými oddíly domobrany. Práce je uzavřena předložením a schválením *Deklarace nezávislosti* z pera Thomase Jeffersona.

Toto dílo je také nejdůležitějším a nejdostupnějším primárním pramenem. Dokument dávající rozličným názorům a návrhům jakousi ucelenou podobu a shrnující všechny příčiny a důvody, které členy kongresu vedly k tomuto zlomovému kroku. Jeffersonovo dílo je výborným náhledem do myslí soudobých

účastníků kongresu a jejich snahou prosadit jakési osvícenecké myšlenky, se kterými se setkali prostřednictvím pojednání Thomase Paina. Jedním z hlavních sekundárních pramenů je dílo Svatavy Rakové (*Podivná revoluce*), které nabízí jeden z nejucelenějších pohledů na danou problematiku v českém jazyce. Kniha se zabývá vývojem kolonií od sedmileté války do kontinentálního kongresu, mapuje ale i situaci, která nastává po něm. Dalším dílem je *Crisis of Empire* od I. R. Christieho, ve které autor hlouběji analyzuje politické pozadí onoho nešťastného vývoje a dává větší prostor jednání britského parlamentu a jeho poslanců. Zaměřuje se na zákony jím vydávané a jejich dopadem v koloniích. Velice zajímavým a dosti rozsáhlým dílem je i *The Unknown American Revolution* od Garryho B. Nashe, ve kterém je možné nalézt řadu doplňujících informací o souběžných událostech, které zrod samostatného státu na americkém kontinentě doprovázely.

Největší sondou do politického a filozofického pozadí konfliktu může být starší práce *Political Ideas of the American Revolution* od Randolpha G. Adamse, který kromě možných modelů nového politického uspořádání, rodících se v hlavách kolonistů, rozebírá i filozofické pozadí, které ovlivňovalo a stálo za formováním amerického odboje. Co se týče prvních válečných střetů, jakými byly bitva u Lexingtonu a Concordu a bitva na Breed's (Bunker) Hillu, zde se nabízí dílo Johna Ferlinga *Almost a Miracle*, které klade důraz zejména na vojenskou stránku konfliktu.

Velice důležité zdroje informací mohou poskytnout různorodé odborné články z časopisů, které disponují detailnějšími a užšími rozbory jednotlivých konkrétních událostí. Tím prvním je článek Jaromíra Soukupa (*Synové svobody a Zákon o kolkovném*), kde autor detailně rozebírá následky onoho nenáviděného zákona a jeho projevy v jednotlivých koloniích. Nebo další od Albeta J. Beveridge – *Sources of the Declaration of Independence*, který popisuje utváření tohoto dokumentu a popisuje zdroje, ze kterých Thomas Jefferson čerpal. Nahlédnutím do událostí při bostonském pití čaje může být článek od L. F. S. Uptona *Proceedings of Ye Body Respecting the Tea* a k detailnějšímu prozkoumání průběhu prvního kontinentálního kongresu lze použít článek *The*

First Continental Congress and the Problem of American Rights od Neila L. Yorka.

2 Od sedmileté války ke krizi

„Když se v běhu lidských událostí stane pro některý národ nezbytným rozvázat politické svazky, které jej poutaly k jinému národu, a zaujmout mezi mocnostmi světa oddělené a rovnocenné postavení, k jakému jej opravňují zákony přírody a boha přírody, pak prostá úcta k názorům lidstva vyžaduje, aby vyhlásil příčiny, které jej vedou k odtržení.“¹

Když byla 4. července roku 1776 vyhlášena nezávislost třinácti Spojených států amerických, stála tato země na prahu války, která měla tuto nezávislost teprve potvrdit. Co ale dohnalo přední představitele tohoto nově vzniklého státu k takovému kroku? Je potřeba se podívat o několik let zpátky na události, které tomuto počínu předcházely.

Když v roce 1756 vypukla v Evropě tzv. sedmiletá válka, americký kontinent byl již po dva roky svědkem střetů mezi Francií a Velkou Británií. Tyto konflikty podél americko-kanadské hranice pak pouze splynuly s touto válkou.² Vlády obou válčících stran – Británie a Francie – zpočátku věnovaly pozornost spíše evropským bojištím a na zámořské državy nebraly příliš zřetel. Série porážek, kterou zprvu zaznamenala Británie jak na kontinentě, tak v Evropě, vynesla díky nespokojenosti veřejnosti do křesla ministra války novou osobnost v podobě Williama Pitta, který přinesl úplně nový přístup, jelikož chtěl Francii zasadit rozhodující ránu právě v Americe.³

Británie totiž měla v této oblasti výhodu. Její kolonie na východním pobřeží byly plošně daleko více osídlené, probíhal zde rozvoj řemesel a mezi regiony panovaly pevné obchodní vazby. Francouzské území se na druhou stranu sestávalo pouze z drobných osídlených ostrůvků, obchodních stanic, či vojenských pevností a náznaky plošné kolonizace existovaly pouze mezi Québecem a Montréalem, popřípadě v Akádii.⁴ I přes vydatnou pomoc amerických indiánů, které si Francouzi povolali na pomoc ihned po začátku konfliktu (a kteří byli zatahováni do konfliktů na obou stranách již od samého

¹ JEFFERSON, Thomas, *Deklarace nezávislosti Spojených států amerických a Ústava Spojených států amerických s komentáři Miloše Krejčího*, Praha 2000, s. 154.

² TINDALL, George Brown, SHI, David E., *Dějiny Spojených států amerických*, Praha 1996, s. 71.

³ OPATRŇÝ, Josef, *Válka Mohykanů. Sedmiletá válka v Americe*, Praha 2000, s. 198.

⁴ Tamtéž, s. 30.

počátku existence prvních osad na kontinentě)⁵ se situace skutečně začala obracet ve prospěch Britů. Postupně se jim podařilo zastavit přísun francouzských posil, proviantu a zboží, kterým financovali indiánské spojence. Pitt britské vojáky lépe vyzbrojil a vyměnil velitele za mladší a schopnější, což slavilo úspěch.

Od roku 1758 začali Britové dobývat nepřátelské pevnosti, obsadili Fort Louisbourg, na místě Francouzi spáleného Fort Duquense vyrostl Fort Pitt. Poté v roce 1759 došlo k rozhodujícímu střetu celého konfliktu. Québec, který Francouzi považovali za nedobytný, padl. Po něm následoval v roce 1760 Montréal, čímž fakticky skončil britsko-francouzský konflikt na americkém kontinentě, i když se válka na jiných místech vlekla až do roku 1763.⁶

V místech, kudy tento konflikt prošel, „ ... zmizelo více než deset procent populace, což našlo svůj odraz v ekonomice. Civilní obyvatelstvo v Británii bylo sice přímých útrap ušetřeno, vyčerpání však neunikla státní pokladna, poskytující velké subvence spojencům na kontinentě.“ Následná snaha uhradit tento dluh pomocí prostředků z kolonií měla pro britské pozice v Americe vážné důsledky.⁷

Mírová smlouva, která byla podepsána 10. února 1763 v Paříži, znamenala pro Francii obrovskou porážku. Britům musela odstoupit Kanadu a území Louisiany na levém břehu Mississippi. Uznala i ztrátu Akádie a všech ostrovů u severoamerických břehů s výjimkou Miquelonu a St.-Pierre, které ale nesměla opevnit. Madrid také předal Londýnu Floridu. Britům se tak otevřela cesta k rozmachu amerických kolonií. Zbavením se francouzských nájezdů se zvýšil jak export, tak příliv dalších osadníků do Kanady, ale i do starých kolonií. Ve vzduchu se ale vznášela hrozba dalšího konfliktu, tentokrát se španělskou Louisianou. Toto území za západním břehem Mississippi a v okolí New Orleans daroval rok předtím král Ludvík XV. španělským Bourbonům, jako kompenzaci za ztráty jim během války způsobené, jakožto francouzským spojencům, tajnou smlouvou ze San Ildefonsa. Nechtěl také, aby na toto území vznesl nárok Londýn. Díky strachu z dalšího konfliktu tak Britové stavěli hraniční pevnosti a

⁵ MACLEOD, D. Peter, *Microbes and Muskets. Smallpox and the Participation of the Amerindian Allies of New France in the Seven Years' War*. In: *Ethnohistory* 39, 1992, 1, s. 47, 42.

⁶ TINDALL, s. 71–72.

⁷ OPATRŇÝ, *Válka Mohykánů*, s. 354.

usazovali v koloniích natrvalo královské pluky, které chtěli financovat také z prostředků kolonistů. Takovéto neopatrné počínání pak jen vyostřovalo situaci a zvyšovalo nespokojenost místních osadníků.⁸

2.1 Pontiakovo povstání a proklamační linie

Zhoršující se situaci mezi oběma stranami – britskou vládou a americkými kolonisty – můžeme ovšem pozorovat již za sedmileté války. Koloniální administrativa vycházela vstříc výzvám Londýna jen velmi neochotně. I když britská armáda bojovala za majetek a životy osadníků, místní sněmovny, dokonce i ty přímo ohrožené jakými byly Pensylvánie nebo Jižní Karolína, odmítaly schvalovat potřebné peníze a dodávky zásob a vojenských potřeb. Dále také nesouhlasily s útočnými strategiemi britských generálů a trvaly pouze na obraně koloniální hranice.⁹

Když došlo v již zmíněném roce 1759 k pádu hlavní bašty Québecu, byla sice nejhorší francouzská hrozba zažehnána, konflikt se táhl ale ještě další čtyři roky v Západní Indii a podél hranice středních a jižních kolonií. Britové tak očekávali od místních sněmoven, že pošlou na obranu svého území vlastní vojáky, aby mohli své cennější jednotky odeslat zpátky do Evropy nebo na ostrovy. I přesto, že se ho tyto konflikty přímo netýkaly, muselo kupříkladu Massachusetts stále posílat jednotky, udržovat embarga a vybírat daně. Zde se zejména díky přesvědčujícím proslovům guvernéra Francise Bernarda podařilo shromáždit a až do roku 1763 posílat sedm tisíc vojáků ročně. Poté tato kolonie dokonce vyslala sedm set mužů k potlačení indiánského povstání, které v tomto roce vypuklo.¹⁰

Pontiakovo povstání bylo prvním větším poválečným konfliktem. Velkou zásluhu na něm nesl britský generál Jeffrey Amherst, který svým neobratným počínáním rozlítl místní indiánské kmeny. Ty byly nuceny po odchodu Francouzů hledat nové obchodní partnery. Obrátily se tedy na Brity, kteří se jim

⁸ OPATRŇY, *Válka Mohykánů*, s. 354–357.

⁹ RAKOVÁ, Svatava, *Podivná revoluce. Dlouhá cesta Američanů k nezávislosti (1763–1783)*, Praha 2005, s. 23.

¹⁰ PENCAK, William, *Warfare and Political Change in MidEighteen-Century Massachusetts*. In: MARSHALL, Peter, WILLIAMS, Glyn (ed.), *The British Atlantic Empire before the American Revolution*, Londýn 1980, s. 64.

ale zdáli chladní a lakomí. Generál Amherst už v roce 1761 požadoval ve smlouvě z Detroitu navrácení britských válečných zajatců, mezi kterými byly i bílé ženy dávno provdané za místní indiány. Podobně hrubě jednali i další britští velitelé, když přerušili dodávky střelného prachu a zbraní, díky kterým indiáni získávali jelení kůže klíčové pro obchod. Amherst také pozastavil každoroční dary, které indiánští náčelníci považovali za výraz respektu a druh „nájmů“ za okupovanou půdu, a zvýšil cenu britského zboží. Také měli znovu potvrdit a vzít na vědomí, že jsou poddanými krále.¹¹

Toto byl zcela jiný přístup oproti tomu francouzskému, který byl daleko tolerantnější. Indiáni byli zvyklí na mnohem více darů a díky menším izolovaným osadám, které tvořily značnou část typického osídlení Francie, jim nebylo potřeba odstupovat takové množství půdy. Britové byli v jejich očích „... *necitliví a hamižní, mnohem více se starali o to, aby si domorodce podřídili, než aby s nimi slušně zacházeli, obchodovali a snažili se o soužití.*“¹² Indiáni se báli toho, že Britové chtějí oslabit jejich pozici a že chtějí expandovat dále na západ do jejich teritorií. Toto neomalené chování na sebe nenechalo dlouho čekat a v květnu 1763 vypuklo povstání.¹³

Do jeho čela se postavil náčelník kmene Ottawů jménem Pontiak. Vedl alianci několika set Ottawů, Potawatomiů a Wyandotů, kteří měli za úkol vyčistit indiánskou zemi od Britů. První útok byl veden na Fort Detroit, nejsilnější z britských opevnění v oblasti Velkých jezer. Do června poté zdolali všechna britská stanoviště směrem na východ až k Pittsburghu, kromě Fort Niagara. Mnoho obchodníků a usedlíků z Virginie a Pensylvánie se přitom stalo obětmi indiánských přepadení. Povstání pokračovalo až do podzimu 1763, kdy díky posílám britské armády a nedostatku zásob na straně indiánů a také epidemii neštovic, postupně sláblo, i když se na některých místech táhlo ještě další dva roky.¹⁴

¹¹ NASH, Garry B., *The Unknown American Revolution. The Unruly Birth of Democracy and the Struggle to Create America*, New York 2005, s. 66–67.

¹² Tamtéž, s. 67.

¹³ CHRISTIE, I. R., *Crisis of Empire. Great Britain and the American Colonies 1754–1783*, Londýn 1974, s. 41.

¹⁴ NASH, s. 70–71.

Amherst byl za svoji neschopnost odvolán a nahrazen generálem Thomasem Gagem a proklamace Jiřího III. ze 7. října 1763 podporovala ochranu indiánské územní integrity a politické nezávislosti. Nastolovala tím také tzv. proklamační linii, která byla stanovena na hranici Apalačského rozvodí. Za ní nesmělo probíhat žádné přidělování nové půdy a bílí osadníci, kteří zde již pobývali, se museli stáhnout na východ za tuto hranici. Proklamace také zřizovala nové správní oblasti vyhrazené indiánům: Québec, který zahrnoval celou bývalou francouzskou Louisianu, dále Východní a Západní Floridu. Území jižně od zálivu sv. Vavřince bylo připojeno k Novému Skotsku.¹⁵ Místní kolonisté to chápali i přes mírné protesty pouze jako dočasné řešení, které později otevře dveře dalším přidělům zakázané půdy. (To se také potvrdilo v létě roku 1768, kdy kolonisté uzavřeli s indiány novou smlouvu, která posunovala hraniční linii dále na západ a otvírala tím nová území k osidlování dříve zakázaná.)¹⁶ I když se situace do budoucna uklidnila, britská vláda vynakládala jen málo úsilí a zdrojů k udržování posádek na této hranici. Pro osadníky a indiány to také často byla opravdu jen čára na papíře.¹⁷

Zde lze znovu sledovat neschopnost a neochotu kolonistů sdružit se k obraně svého území. Když dostaly New York a New Jersey za úkol vybavit dva tisíce milicionářů, z první kolonie jich přišlo jen tři sta z plánovaných třinácti set a z té druhé méně než polovina z šesti set. Pensylvánie sice odhlasovala tisíc vojáků, ale kvůli zpoždění s rekrutováním a následnou dezercí, byl konflikt téměř ukončen, než stačila nějaké muže shromáždit. Virginské shromáždění zašlo ještě dál, když odmítlo vůbec hlasovat o útočných jednotkách a zastávalo názor, že milice by měly sloužit pouze k obranným účelům. Do potírání naštěstí již slábnoucích indiánských potyček v roce 1764 šly tedy kolonie s pouhou polovinou jednotek, než kolik jich bylo potřeba.¹⁸

Indiánská povstání nebyla jediným důvodem této proklamace. Britská vláda se také obávala toho, že nákladné vypravování vozů do odlehlých končin

¹⁵ RAKOVÁ, s. 48.

¹⁶ DEL PAPA, Eugene M., *The Royal Proclamation of 1763. Its Effect upon Virginia Land Companies.* In: *The Virginia Magazine of History and Biography* 83, 1975, 4, s. 406–407.

¹⁷ NASH, s. 71–72.

¹⁸ CHRISTIE, s. 42.

by mohlo skončit u zakládání vlastních manufaktur, které by se staly konkurencí pro ty domácí. Dále měla také strach, že by se jejich panství v Americe příliš rozšířilo, a stalo se tak neudržitelným. Byla dokonce zřízena funkce jakéhosi indiánského superintendanta, který s malou skupinkou lidí měl na starost licencování britských obchodníků v těchto končinách. Sir William Johnson na severu a John Stuart na jihu, se je snažili přinutit, aby obchodovali pouze v uznaných centrech, jakými byly indiánské vesnice na jihu a vojenské základny na severu, kde by byly jejich aktivity pod dohledem. Kontrola hranice se také brzy ukázala velice nákladnou, pevnosti měly totiž také pokrýt území na obranu proti možnému útoku Španělska či Francie. Začalo se uvažovat, zda by kolonisté neměli začít částečně přispívat na jejich provoz.¹⁹ Jak se brzy ukázalo, s těmito kroky britské vlády se místní obyvatelstvo nesmířilo.

2.2 Pochod Paxtonských hochů

Pontiakovo povstání nezůstalo dlouho bez odezvy. Nenávist proti indiánům touto dobou dosáhla vrcholu. Události s přelomu let 1763 a 1764 načas ochromily Pensylvánii.

Roku 1763 zde již dlouho přetrvávalo napětí zejména kvůli náboženské a národnostní heterogenitě kolonie. Tři nejvýchodnější okresy byly nejméně různorodé a většinou zde sídlili kvakeři. Směrem na západ zde bydleli převážně němečtí osadníci a dále v hraničních oblastech sídlili Skotové a Irové. Pensylvánskému shromáždění dlouho dominovala kvakerská strana podporovaná také německými luterány, která byla tradičně v opozici vůči guvernérovi a jeho radě. Ta byla naopak podporována příslušníky anglikánské církve a skotsko-irskými presbyteriány, kteří byli ve shromáždění zastoupeni menšinou. Legislativa se tedy přizpůsobovala spíše východním zájmům. S touto situací nebyli skotsko-irští farmáři z pohraničních oblastí spokojeni.²⁰

Dlouhodobá neschopnost řešit indiánská povstání na hranicích pramenila především z kvakerského odmítání války a násilí. Pro příhraniční farmáře byli všichni indiáni proradní a nerozlišovali mezi nimi. Jejich odpor jen rostl poté, co

¹⁹ CHRISTIE, s. 43–45.

²⁰ HINDLE, Brooke, *The March of the Paxton Boys*. In: *The William and Mary Quarterly* 3, 1946, 4, s. 461–463.

byla některým indiánům přislíbena ochrana a přesun do Filadelfie. V prosinci roku 1763 se několik obyvatel blízkého okolí Paxtonu rozhodlo vystopovat nepřátelského indiána. Tato akce skončila zbytečným masakrem několika indiánů pod správou moravské církve v městečku Conestoga.²¹ To vše kvůli podezření, že tito mírumilovní indiánští křesťané ukrývali Pontiakovy bojovníky a sloužili jim jako zvědové.²²

V únoru 1764 poté na dvě stě těchto ozbrojených „hochů“ z Paxtonu podniklo tažení na Filadelfii za účelem pobití křesťanských uprchlíků z hraničních válek a chtělo si vymoci energičtější protiindiánskou politiku a větší zastoupení vnitrozemských okresů. Srážce s domobranou zabránil jen včasný zásah a vyjednávací um Benjamin Franklina, tou dobou pensylvánského pověřence pro bezpečnost. Navzdory tomu byly hlasy kvakerů v příštích volbách ztraceny a k moci se dostala opozice, která prosadila alespoň podstatné snížení pozemkové daně. Početnějšího zastoupení se ale vnitrozemské okresy nedočkaly.²³

2.3 Cukerní a kolkové zákony

Po těchto událostech se Benjamin Franklin odebral do Londýna, kde měl vyjednat zvýšení podílu osadníků na rozhodování parlamentu tak, aby už nemohl přijímat rozhodnutí, která by poškozovala zájmy amerických kolonistů. Zde ale narazil na problém. Británie se potácela v dluzích. Válka pro ni byla sice vítězná, ale značně nákladná. Daňová zátěž vzrostla a vláda potřebovala peníze na budování obrany na řece Mississippi. Navrhla tedy řešení, které mělo zdanit kolonie. Toto nařízení vešlo ve známost jako cukerní zákon, jelikož celní opatření postihovala nejvíce dovoz třtinového cukru, který v posledních letech nahradil sladidlo získávané z mízy javorů.²⁴

V dubnu roku 1763 vytvořil nový kabinet lord George Grenville, který byl zkušeným finančním odborníkem. Do čela tzv. jižního departmentu, do kterého

²¹ HINDLE, s. 467.

²² RAKOVÁ, s. 37.

²³ RAKOVÁ, s. 37–38.

²⁴ Benjamin Franklin jel do Londýna nejprve jako zástupce Pensylvánie, později jej svým reprezentantem jmenovaly i další kolonie. OPATRŇY, Josef, *Benjamin Franklin – symbol americké společnosti 18. století*. In: Historický obzor 1, 1990–1991, 7/8, s. 165.

spadaly mimo jiné koloniální záležitosti, jmenoval lorda Halifaxe.²⁵ Tento kabinet se musel vypořádat s obrovskými poválečnými dluhy, které se od ledna 1755 do ledna 1763 vyšplhaly ze 73 000 000 na 137 000 000 liber. Dluh se, jak se zdálo, stále navyšoval a situaci neprospíval ani fakt, že předchozí státní sekretář lord Bute nechal do kolonií za účelem jejich obrany umístit britské vojsko o síle deset tisíc mužů.²⁶

Musel se tedy hledat způsob, jakým by se vybral dostatek financí na umoření tohoto dluhu, a kolonie, které do té doby nebyly příliš daňově zatíženy, se zdály být jejich vhodným zdrojem. Prvním krokem bylo rozšíření finančního břemene udržování pohraničního vojska v koloniích také na americké osadníky.²⁷ Dosavadní systém rekvizic byl neefektivní, dobře fungoval jen v Massachusetts, Connecticutu a New Yorku, jinak se kolonie vyhýbaly závazkům. Doposud se příspěvky platily jen v době války, ale hrozilo, že by francouzští Bourboni mohli chtít revizi míru, když by ucítili možnost.²⁸ Grenvillův kabinet přišel s několika návrhy. Asi nejvýraznějším byl ten, který snižoval cla zejména na dovoz melasy. Ta by se tak stala více dostupnou, takže by se obchod s ní stal výnosnějším.²⁹

V březnu 1764 lord Grenville předložil sněmovně devatenáctibodový program, který měl ulevit finanční zátěži mateřské země prostřednictvím příjmů z amerických kolonií. Nutno podotknout, že tyto příjmy měly zůstat v koloniích a měly soužit k vydržování onoho britského vojska. Tento program pouze zajišťoval striktnější dodržování zákonů a rozšiřoval seznam zboží, ze kterého se mělo platit dovozní clo. Prodlužoval především to z dovozu cizí melasy z roku 1733 a zároveň ho snižoval z šesti na tři pence za galon. To mělo zamezit podloudnému pašování zejména z francouzské Západní Indie a donutit obchodníky k nákupu této suroviny na výrobu rumu legální cestou.³⁰ Dále zákony uvalovaly cla na madeirské víno, kávu a na orientální látky. Káva, kokos, velrybí ploutve, jelení kožešiny, železo a dřevo byly také umístěny na seznam

²⁵ RAKOVÁ, s. 47.

²⁶ JOHNSON, Allen S., *The Passage of the Sugar Act*. In: *The William and Mary Quarterly* 16, 1959, 4, s. 507.

²⁷ RAKOVÁ, s. 49–50.

²⁸ CHRISTIE, s. 45.

²⁹ JOHNSON, s. 509–510.

³⁰ RAKOVÁ, s. 50.

zboží, které se nesmělo exportovat přímo do ciziny, ale jen do Británie a kolonistům byly dokonce uděleny výhody v podobě odměn za pěstování konopí a lnu a výrobu indiga.³¹

Tento zákon vešel v platnost 17. dubna 1764. Odložen byl pouze návrh na zavedení „jistého kolkovného“, o kterém se Grenville při svém projevu ve sněmovně také zmiňoval, ovšem ne nadlouho, protože i když se příjem z cukerního zákona odhadoval až na 45 000 liber ročně, kolkovné ho mělo navýšit až o dalších 120 000 liber. Protesty v koloniích ale na sebe nenechaly dlouho čekat. První reakce přišly ze sněmovny v Connecticutu, kde se kvůli tomuto problému vytvořil výbor v čele s guvernérem Thomasem Fitchem, který měl za pomoci právníka Jareda Ingersolla vpracovat stanovisko koloniální reprezentace, ve kterém by byly shrnuty námitky proti schválenému cukernímu zákonu i proti chystanému zavedení kolků.³²

Celní a regulační opatření kritizovali kvůli zhoubnému dopadu na koloniální a námořní obchod, nezpochybňovali však jeho legitimitu, což bylo znát i z tónu výsledného vyjádření, kde prohlašovali, že zákony parlamentu jsou pro ně závazné. Chystaný kolkový zákon ale považovali za protiústavní. V dopise psal Ingersoll ministru financí Thomasi Whatelymu, „... že jestliže se jednou vytvoří precedens, může být taková a ještě větší suma vybírána i v dobách, kdy to již nebude tolik zapotřebí. Krátce řečeno, budete mít moc udržovat nás v takové chudobě, jak Vám bude libo.“³³

Kolonisté tedy uznávali potřebu regulovat imperiální obchod cly, byli ale proti jakýmkoli vnitřním daním, které by znamenaly zásah do „... jejich práv a výsad a zbavily by je jejich svobody a dědictví.“³⁴ Zákon však prošel Horní i Doní sněmovnou bez problémů a 22. března 1765 jej podepsal i král s platností od 1. listopadu 1765. První část zákona vyjmenovávala položky, které měly podléhat kolkové povinnosti a ceny kolků, druhá část stanovovala postihy za jeho nedodržování. Vláda pak během jara a léta 1765 jmenovala distributory kolků

³¹ CHRISTIE, s. 47.

³² RAKOVÁ, s. 50–51.

³³ Tamtéž, s. 51–52.

³⁴ Tamtéž, s. 52.

pro jednotlivé osady.³⁵ Kolkový zákon opatroval dokumenty specifickým označením – kolkem. Z něj se platila daň, která se vztahovala na dokumenty potřebné v soudních řízeních, na listiny určené ke jmenování úředníků, licence k výkonu profesí, oprávnění lodí k vyplutí, pamflety, noviny, novinové inzeráty, ale například i na karty nebo kostky.³⁶

Oba dva výše zmíněné zákony – cukerní i kolkový – vyvolaly v koloniích vlny protestů, které byly také umocněny poválečnou ekonomickou krizí.³⁷ Osadníků se dotkly i další zákony, jako například ten o zajímání námořníků v amerických přístavech pro královské loďstvo, nebo ubytovací zákon poskytující britským vojákům některé druhy vybavení a kasárna.³⁸ Britská vláda se tak těmito neopatrnými kroky, kdy v době nedostatku financí uvalovala stále více finančních břemen, stávala stále více nenáviděnou v amerických koloniích.

Již v červnu 1765 rozeslal bostonský sněm na popud Jamese Otise výzvu všem legislativám, aby vybraly delegáty na celokoloniální sjezd, který se měl usnést na společné protikolkové strategii. Ten se měl sejít v říjnu 1765 v New Yorku:³⁹ „V říjnu 1765 se kolonisté pokoušeli prostřednictvím svých zákonodárných shromáždění a kongresu zástupců devíti osad přimět vládu k odvolání sporných nařízení. Mezitím se však v mnoha koloniích zvedl otevřený odpor a začaly se formovat skupiny, jež usilovaly o anulování Zákona o kolkovném nátlakem na úředníky Jeho Veličenstva.“⁴⁰

Někteří kolonisté tento systém považovali za neúčinný, a proto během druhé poloviny roku 1765 začaly vznikat spolky, které si říkaly Synové svobody, jejichž cílem bylo zamezit tomu, aby zákon o kolkovném vešel v platnost. Tito radikálové jako hnací sílu často využívali dav většinou složený z lidí nižších sociálních skupin, které vedl „kapitán“ (někdy i více osob) ze stejné vrstvy. Nad nimi stála řídicí skupina osob, které tyto akce plánovaly. Synové svobody se na rozdíl od místních zákonodárných shromáždění snažili dosáhnout svého cíle

³⁵ SOUKUP, Jaromír, *Synové svobody a Zákon o kolkovném (1765–1766)*. In: Historický obzor 17, 2006, 7/8, s. 160.

³⁶ CHRISTIE, s. 53.

³⁷ SOUKUP, s. 160.

³⁸ RAKOVÁ, s. 56.

³⁹ Tamtéž.

⁴⁰ SOUKUP, s. 160.

nátlakem na distributory kolků. Chtěli, aby se vzdali svých míst, čímž by došlo k ochromení celého systému, a prosazovali, aby celní úřady a soudy fungovaly po klíčovém 1. listopadu bez okolkovaných dokumentů.⁴¹

První organizace tzv. *The Loyal Nine* vznikla již na přelomu června a července 1765 v Bostonu. Členy byli spíše místní řemeslníci a drobní obchodníci namísto poslanců lokálního shromáždění. Aby si získali podporu lidových vrstev, Benjamin Edes, jeden z vydavatelů *Boston Gazette*, burcoval veřejnost prostřednictvím novinových článků, dále také angažovali místního rváče Ebenezera McIntoshe. Ve spolupráci s ním naplánovali Synové svobody na 14. srpna 1765 první akci. Na stromě v Newbury Street toho rána visela figurína představující Andrewa Olivera, distributora kolků v Massachusetts. Zástupce guvernéra Thomas Hutchinson sice nařídil odstranění figuríny, ale to už se rozzlobený dav dal na pochod městem, kde mezitím figurínu symbolicky popravil a upálil na hranici. Ten den ještě padl za oběť davu dům Andrewa Olivera, který byl vyrabován a poničen. Oliver se mezitím stačil i s rodinou ukrýt v Castle Williamu, jenž byl obklopen mořem a hlídán britskými válečnými loděmi. Druhý den dostal od radikálů radu, aby se vzdal funkce distributora, že tyto akce byly pouze začátkem dalších možných výtržností. Oliver se zavázal, že nepodnikne žádné kroky, které by vedly k uvedení kolkového zákona do praxe. Protesty tím ale neskončily. O několik dní později byl například vyrabován i dům zastupujícího guvernéra Thomase Hutchinsona.⁴²

Protesty se odehrávaly podobným způsobem v mnoha dalších koloniích. Například v New Yorku v den, kdy zákon vstupoval v platnost, dav upálil dvě figuríny ďábla a zastupujícího guvernéra Cadwalladera Codena včetně jeho přepychového kočáru a saní a poté vyplenil a pobořil sídlo velitele britské posádky majora Thomase Jamese zámek Vauxhall.⁴³ Nepokoje se poté přelily i do dalších částí provincie, kde zprvu nic nenasvědčovalo tomu, že by se mělo

⁴¹ SOUKUP, s. 160–161.

⁴² Tamtéž, s. 161–162.

⁴³ RAKOVÁ, s. 63.

něco stát. Například v poklidném Albany se po návratu jeho členů shromáždění z New Yorku nálady změnilo po vzoru tohoto města.⁴⁴

Protikolková agitace se samozřejmě projevovala i v tisku, který obyvatele kolonií neustále zásoboval protibritskou propagandou a nenávislnými sloupky. Během září 1765 se ve výtisku *Constitutional Courant* objevil obrázek hada představujícího kolonie a rozsekaného na několik částí s heslem „Join or Die“ (Připoj se nebo zemři), který byl už jednou použit před kongresem v Albany v roce 1754.⁴⁵ V říjnu tedy těsně před uvedením kolkového zákona do praxe se mnohé noviny odívaly do smutečního hávu. Například v *Pennsylvania Journal* byl na titulní straně vyobrazen náhrobek s urnami a lebku.⁴⁶

Po 1. listopadu se ale ukázalo, že to s novinami nebylo tak zlé. Většina novin vyšla prostě bez kolků a plná vlasteneckých výzev, některé měly na místě pro kolek lebku se zkříženými hnáty, nebo se objevila oznámení, že kupony nejsou k dostání.⁴⁷

2.4 Kolkový kongres a zrušení zákonů

Zástupci devíti kolonií – chyběly jen Virginie, Severní Karolína, Georgie a New Hampshire – se sešli 7. října 1765 v New Yorku. Předsedou kongresu se stal Timothy Ruggles a byla přijata zásada jednoho hlasu pro každou delegaci. Během následujících dvanácti dní v debatách převážila nad protikolkovou strategií otázka ústavnosti parlamentního daňového zákonodárství. Řada kolonistů odmítala tvrzení, že by byli jakkoli zastoupeni v parlamentu a veškerá zdanění považovali za neústavní. Navíc se mezi nimi šířily teorie o plánovitém britském spiknutí proti americkým svobodám.⁴⁸

Dne 19. října 1765 se kongres konečně shodl na čtrnácti bodech obsahujících „základní práva a svobody parlamentu“ a „stížnosti, které vyvolaly nedávné akty parlamentu“. Podle úvodní proklamacie byli poddaní krále oddáni a podřízeni koruně a parlamentu Velké Británie, zároveň ale vyhrazovala

⁴⁴ MCANEAR, Beverly, *The Albany Stamp Act Riots*. In: *The William and Mary Quarterly* 4, 1947, 4, s. 486.

⁴⁵ SCHLESINGER, Arthur M., *The Colonial Newspapers and the Stamp Act*. In: *The New England Quarterly* 8, 1935, 1, s. 69.

⁴⁶ Tamtéž, s. 74.

⁴⁷ SOUKUP, s. 170.

⁴⁸ RAKOVÁ, s. 57–58.

kolonistům práva na porotní soud a souhlas se zdaněním. Dále byly vytvořeny tři petice adresované králi Jiřímu III. a oběma komorám parlamentu, které deklamovaly, že zákony parlamentu ukládající koloniím cla narušují jejich práva a svobody a požadovaly zrušení zákona o kolkách i o cukru a proklamační linii. Petiční kampaň byla doprovázena bojkotem dovozu britského zboží, ke kterému se koncem října 1765 odhodlali obchodníci z New Yorku, poté i Filadelfie a v prosinci i z Bostonu. Na dodržování bojkotu znovu dohlíželi Synové svobody do té doby, než budou tyto zákony zrušeny.⁴⁹

Naštěstí mezitím v červenci 1765 padl Grenvillův kabinet kvůli sporům s králem, který neměl s Amerikou nic společného a nový sestavil markýz Rockingham, podporovaný v té době stále ještě vlivným Williamem Pittem, jenž byl ochotný částečně ustoupit požadavkům kolonií. Pitt v lednu 1766 ve své řeči v parlamentu uznal jeho právo na zavádění cel, plavebních zákonů a regulaci obchodu, byl však proti přímému zdanění kolonií. Na zasedání v březnu 1766 toho poslanci obratně využili a tzv. deklaratorním zákonem vyhlásili, že mohou přijímat jakékoli zákony a nařízení a kolonisté jakožto poddaní koruny jsou jimi bez výjimky vázáni. Tímto se chytře obešel zákon o kolkovném, který byl vzápětí zrušen.⁵⁰ Cla z cukerného zákona byla snížena ze tří pencí na jednu a poplatky za nezpracovaný britský cukr byly zrušeny úplně, stejně jako poplatky za import textilií z Východní Indie. Byly dokonce otevřeny přístavy v Západní Indii pro obnovení zakázaného obchodu se španělskými državami.⁵¹

Nezkušený Rockinghamův kabinet ovšem opět v červenci 1766 padl a sestavením nového byl nyní pověřen William Pitt osobně. Jeho kabinet sice také vydržel jen krátce do září 1768, ale ještě předtím stihl situaci v koloniích znovu rozdmýchat. Opět nastala otázka, jak vybrat chybějící peníze na koloniální armádu, která stála britské poplatníky 400 tisíc liber ročně. Vše se ještě zkomplikovalo, když se newyorská sněmovna vzbouřila proti výdajům na ubytování britského vojska. Nový tajemník jižního departmentu lord Shelburne zákonem z července 1767 nařizoval její rozpuštění, pokud tyto povinnosti

⁴⁹ RAKOVÁ, s. 58–60.

⁵⁰ Tamtéž, s. 65–66.

⁵¹ CHRISTIE, s. 65.

nesplní. Další člen vlády ministr financí Charles Townshend se domníval, že chování koloniálních sněmoven už přerostlo všechny meze a zbavilo korunu výkonných pravomocí.⁵²

2.5 Townshendovy zákony a bostonský masakr

Na jaře 1767 přednesl Charles Townshend Dolní sněmovně finanční plán, který koloniím ukládal cla na dovoz čaje, skla, papíru, tiskařských barev a olova. „*Výběr celních poplatků měl místo dosavadních úředníků dostat na starost nový sbor celních pověřenců, podléhajících přímo ministrovi financí, jimž byly místní soudy povinny vydávat příkazy k domovním prohlídkám. Britským poplatníkům mělo dále ulehčit vytvoření americké civilní listy – seznamu úřednických míst, která by byla placena z domácího rozpočtu kolonií bez ohledu na mínění poslanců.*“ Na seznamu se také ocitli i někteří guvernéři po léta zápasící s místními sněmovnami o výše svých příjmů. Zákonodárné sbory tak byly zbaveny důležité zbraně ve střetu se zástupci metropole.⁵³

I přesto, že příjmy z cel, kterých se takto mohlo dosáhnout, nemohly být vysoké, protože kromě čaje se na celkovém exportu podílely ostatní položky zanedbatelnou měrou, byly zákony v červnu 1767 odsouhlaseny, aby tak poslanci v nadcházejících volbách ukázali, že mají zájem rozdělit daňovou zátěž, které byli voliči na britských ostrovech vystaveni.⁵⁴

Kolonie se však znovu postavily na odpor. Opět se rozjel bojkot britských výrobků a koloniální tisk opět chrlil protestní eseje. Znovu se prosazovali noví i stávající vůdci revolučního proudu jakými byl například Samuel Adams, který společně s Jamesem Otisem na počátku roku 1768 zformuloval další Massachusettský oběžník, který sněm rozeslal ostatním koloniím a který tvrdil, že z nových cel budou placeni koloniální úředníci, opět varoval před nezákonností parlamentního zdanění a vyzýval kolonie, aby se připojily k bojkotu britského zboží.⁵⁵

⁵² RAKOVÁ, s. 66–67.

⁵³ Tamtéž, s. 67–68.

⁵⁴ RAKOVÁ, s. 68.

⁵⁵ TINDALL, *Dějiny Spojených států amerických*, s. 80–81.

Situace vyvrcholila roku 1770. Ve vzpurném Bostonu, ve kterém působily britské oddíly již od října 1768, docházelo k potyčkám mezi dělníky a vojáky hned od jejich vylovení. Dne 5. března 1770 se před celníci na King Street začal shromažďovat nespokojený dav dělníků, námořníků a nezaměstnaných, který házel na hlídku sněhové koule. Obležení celníci zavolali na pomoc vojáky vedené kapitanem Prestonem. Situace vygradovala a ve zmatené střelbě zahynulo celkem pět lidí. Mezi padlými byl i vůdce davu mulat Crispus Attucks. Zástupce guvernéra Thomas Hutchinson, zřejmě udělal to nejlepší, co mohl, aby zabránil dalšímu krveprolití, když jednotky ihned z města odvolal. Protibritský odboj tak měl své první mrtvé. Ovšem navzdory těmto náladám se v koloniích našli přední vlastenci John Adams a Josiah Quincy, kteří se ujali zastupování obžalovaných vojáků, a civilní soud je nakonec osvobodil, i když dva z gardistů si odnesli cejch na ruce.⁵⁶ Nejen tento postoj byl možná známkou toho, že v koloniích jsou stále lidé, kteří svými názory nejsou tolik radikální a mají náladu vyjednávat s mateřskou zemí.

To vše se odehrálo v době, kdy v Londýně kvůli narůstajícím nepokojům došlo ke zrušení Townshendových zákonů. Tento krok měl už v rukou nový premiér lord Frederick North, který na počátku roku 1770 nahradil odstupujícího lorda Gaftona. North si na rozdíl od předchozích šesti krátkodobých vlád udržel premiéřské křeslo plných dvanáct let a upevní tím tak postoje vlády vůči americkým koloniím. Ukončil tím smírliveckou politiku vůči koloniím. Zrušení cel bylo jeho posledním ústupkem. Počátkem března byla zrušena všechna s výjimkou toho nejvýnosnějšího za čaj a kabinet přislíbil, že napříště nebude kolonistům ukládat žádné daně. Zpřísněná celní opatření a civilní lista sice zůstávala, ubytovací zákon ale nebyl obnoven a v dubnu roku 1770 se po podpisu krále tento návrh stal zákonem.⁵⁷ Situace se tak v koloniích uklidnila, brzy se ale ukázalo, že to nebylo nadlouho.

⁵⁶ RAKOVÁ, s. 77, 85.

⁵⁷ Tamtéž, s. 79–80.

3 Zdánlivý klid

Po bostonském masakru a odvolání Townshendových zákonů se situace v koloniích na čas zklidnila. Nový premiér lord North se snažil kolonie co nejvíc ignorovat, aby se situace opět nevymkla kontrole.⁵⁸ Horké hlavy vychladly a výtržníci jako byl Ebenezer MacIntosh byli ve vězení. Došlo i k potlačení posledních mimozákonných hnutí, která působila problémy ve vnitrozemí. Spory mezi hraničáři a bohatou přístavní šlechtou, jako tomu bylo částečně i v případě dříve zmíněného povstání paxtonských „hochů“, se vyřešily buď silou, nebo dohodou. Veřejná debata v koloniích přetrvávala a stále více se stáčela k tématu problematických vztahů s Británií. Základní kurs určovali lidé vyšších vrstev, přístavní obchodníci a jejich právníci, kteří se cítili nejvíce poškozováni aktivitami impéria. Požadovali volný obchod s kontinentální Evropou a hlavně se všemi karibskými ostrovy bez ohledu na jejich koloniální příslušnost. Omezení na britskou Západní Indii znamenalo trvale vysoké ceny cukru a melasy, zatímco ceny potravin mířících na ostrovy z pevninských přístavů jakými byly Boston, New York a Filadelfie táhla bohatá nabídka k zemi. Američtí obchodníci se tak stále častěji obraceli k podloudnické činnosti i vzhledem k tomu, že vyjednávání s britskými celními úředníky spotřebovalo spoustu času.⁵⁹

Jediným narušením klidu zbraní byl v roce 1772 střet celníků a pašeráků. Ve vodách Rhode Islandu byl v noci z 9. na 10. června⁶⁰ přepaden patrolující škuner *Gaspée* jehož posádka proslula tvrdým pronásledováním pašeráků. Podloudníci zranili kapitána Dudingstona, loď vypálili a poté odtáhli do přístavu Providence. Díky obecné protibritské náladě a solidaritě místních se však nepodařilo získat dostatek důkazů a případ tak byl odložen *ad acta*. Nedůvěra v místní soudy a hrozba vojskem stačily, aby vlastenci z Rhode Islandu vyvolali vlnu protestů proti údajnému porušování místní charty. Nespokojenost se také přelila do ostatních kolonií. V Massachusetts doutnala nejvíce, zejména kvůli tomu, že mnohé nové královské instrukce odmítal sněm pod záminkou

⁵⁸ FERLING, John, *Almost a Miracle. The American Victory in the War of Independence*, Oxford, New York 2007, s. 25.

⁵⁹ Tamtéž, s. 89–91.

⁶⁰ LESLIE, William R., *The Gaspee Affair: A Study of Its Constitutional Significance*. In: *The Mississippi Valley Historical Review* 39, 1952, 2, s. 233.

porušování privilegií udělených výsadní listinou. Rostoucí nespokojenost vyústila v zakládání tzv. korespondenčních výborů, přímých orgánů lidové politiky, které by mohly v případě krize rychle a účinně jednat bez zdlouhavých sněmovních procedur a opozice. Výbory byly postupně zakládány i v dalších koloniích. Ve Virginii chtěl místní sněm, jehož členem byl například i Thomas Jefferson, spolupracovat s ostatními při sledování případu *Gaspée*, a i když byl případ uzavřen, založily své výbory postupně všechny kolonie kromě hlavního sídla kontinentální armády New Yorku. Vlastenci tak měli k dispozici na koruně nezávislé organizace schopné získávat podporu u lidových mas.⁶¹

To se ale na obzoru schylovalo k dalšímu problému. Británie se na přelomu let 1772–1773 potácela v krátké, ale těžké finanční krizi, která dolehla zejména na tabákové provincie, jakými byla Virginie, kde se kumuloval dluh, a klesaly ceny této komodity. To podkopávalo už tak nestabilní vztahy s mateřskou zemí.⁶²

Ekonomické problémy se nevyhnuly ani Východoindické společnosti, obchodnímu molochu impéria. Vláda jí musela zredukovat zálohy a požadovala zaplacení dluhů. Společnost ale musela přiznat, že nemůže dostát svým závazkům. Britská vláda si s touto situací musela nějak poradit. Kromě půjčky 1 400 000 liber jí přislíbila také obchodní koncese na export čaje do amerických kolonií.⁶³

3.1 Bostonské pití čaje

Když britský parlament 10. května 1773 schvaloval tzv. „čajový zákon“⁶⁴, nejspíš málokdo si uměl představit, kam až tento krok v budoucnu povede. Tento krok byl jednou z posledních událostí, která odstartovala závěrečnou vlnu odporu završující definitivní rozchod s mateřskou zemí o tři roky později. Může to být až úsměvné, že tyto protesty byly způsobeny komoditou tak moc spojovanou právě s Británií.

⁶¹ RAKOVÁ, s. 94–97.

⁶² SHERIDAN, Richard B., *The British Credit Crisis of 1772 and the American Colonies*. In: *The Journal of Economic History* 20, 1960, 2, s. 175.

⁶³ Tamtéž, s. 172.

⁶⁴ RAKOVÁ, s. 101.

Lze sledovat, jak moc bylo britské impérium propojeno obchodními styky, a událost na jednom konci světa mohla ovlivnit další na konci druhém. Hlavní roli v tomto problému hrála britská Východoindická společnost, nejvýznamnější hráč na poli obchodu s východní Asií. Čaj, který se dovážel výhradně z Číny a na jehož vývoz měla Společnost monopol, představoval hlavní a spolehlivý zdroj zisků. Na počátku 70. let díky výhodným nákupům a poklesu poptávky se ve skladištích Společnosti nahromadilo skutečně obrovské množství čaje téměř za sedmáct milionů liber. Hrozilo tedy zahlcení trhu s katastrofálními cenovými následky. Navíc došlo počátkem roku 1773 k poklesu akcií Východoindické společnosti na londýnské burze téměř o polovinu a na představitele Společnosti tak dopadla hrozba bankrotu.⁶⁵

Vláda se samozřejmě snažila tomuto scénáři zabránit, jelikož měla ve Společnosti řadu osobních výhod a konexí. Dne 23. dubna 1773 přišel premiér North s návrhem zákona, kterým by Východoindická společnost obešla plavební zákon a mohla by tak vyvézt část zásob čaje do amerických kolonií bez zaplacení povinného „meziproclení“ v Anglii, aby se zbavila přebytků. V platnosti ovšem zůstával poslední pozůstatek Townshendových cel – třípencová daň z čaje za vstup do amerických přístavů, kterou měli uhradit kolonisté, pilní konzumenti čaje. Kromě daně z melasy to byl další třípencový poplatek provázející americký odpor a cestu k nezávislosti. Zákon se ve sněmovně neshledal s výrazným odporem a byl tedy 10. června přijat.⁶⁶

Britští poslanci se domnívali, že se toto ustanovení v koloniích shledá s obecným souhlasem, jelikož by cena čaje klesla na úroveň toho, který obchodníci podloudně pašovali z Nizozemí a tím by ho tak vyřadili ze hry, protože by lidé začali kupovat více domácí britský. V tom se ale velice zmýlili, jelikož tímto krokem nabourali dlouho zaběhnuté ilegální zdroje příjmů místních pašeráků, kteří se poté začali připojovat na stranu radikálních kolonistů.⁶⁷

Další zásah do „práv“ obyvatel kolonií na reakci dlouho nečekal. Díky protibritské agitaci se Townshendova třípencová daň stala z drobného poplatku

⁶⁵ RAKOVÁ, s. 100.

⁶⁶ Tamtéž, s. 100–101.

⁶⁷ CHRISTIE, s. 81.

symbolem „zvůle“ metropole: „*Dílčí zájmy však zřejmě překrylo ideologické zasazení čajového zákona do diskursu parlamentní korupce a nerovných imperiálních vztahů. Vlastenecká propaganda zdůrazňovala, že opatření bylo přijato s cílem ulehčit situaci obřího obchodního monopolu, považovaného – a nejenom v Americe – za seskupení bohatých oligarchů, kteří spolu s podplacenými ministry fakticky řídí vládu v Anglii.*“⁶⁸ K odporu vůči čajovému zákonu přispíval ještě fakt, že z vybraného cla měli být placeni královští soudci v koloniích a guvernérské úřednictvo. Obraz spiknutí mocných proti americkým svobodám začal znovu nabývat konkrétních obrysů v myslích koloniálních vlasteneckých rétorů.⁶⁹

Už 16. října 1773, dávno předtím než nějaká zásilka čaje do kolonií vůbec dorazila, se ozvala Filadelfie. Masové shromáždění zde zákon odsoudilo a požadovalo odstoupení nových překupníků s čajem. Podobně se chovali i znovu obnovení Synové svobody v New Yorku a bostonští obchodníci a patrioti. Zatímco v prvních dvou městech čajový distributoři Východoindické společnosti raději odstoupili, v Bostonu uvažoval guvernér Hutchinson znovu o použití vojska. Když mu to místní sněmovna odepřela, vyzýval alespoň místní distributory k tomu, aby vytrvali.⁷⁰ Dne 5. listopadu odsoudila místní městské shromáždění tento zákon také a ustanovila komisi, která měla požadovat demisi všech bostonských distributorů, kteří měli zásilky obdržet. Ti svoji rezignaci odmítli s tím, že ještě počkají, dokud nedostanou více informací o tom, jak jim bude jejich zásilka předána. V průběhu dvou týdnů se roznesla zpráva, že distributoři již informace obdrželi, následkem čehož 17. listopadu došlo k útoku na dům jednoho z nich. Následující den se opět sešla rada, opět byla utvořena komise a opět se požadovala rezignace distributorů. Ti stále trvali na svém, že nemají potřebné příkazy od Východoindické společnosti.⁷¹

Když konečně 28. listopadu dorazila první loď *Dartmouth* s nákladem čaje a dalšího běžného zboží, sešel se opět výbor představitelů Bostonu a požadoval

⁶⁸ RAKOVÁ, s. 101–102.

⁶⁹ Tamtéž, s. 102.

⁷⁰ Tamtéž, s. 102–103.

⁷¹ UPTON, L. F. S., *Proceedings of Ye Body Respecting the Tea*. In: *The William and Mary Quarterly* 22, 1965, 2, s. 287–288.

po distributorech, aby poslali čaj zpět. Loď byla vpuštěna do přístavu a bylo jí dovoleno vyložit všechny náklad kromě čaje, který zůstal na palubě. Poté měla posádka lodi dvacetidenní lhůtu na výběr poplatků za zboží, které by jinak propadlo Koruně a bylo vydraženo v aukci. Bylo jasné, že jakákoli protiakce po 16. prosinci by byla přímou konfrontací s Korunou.⁷²

Díky guvernérovi Hutchinsonovi, který přikázal lodím neopouštět přístav, dokud nebude clo zapláceno, nastala patová situace. Samuel Adams, který stál za těmito shromážděními, svolával další, když ho 16. prosince zastihl kapitán *Dartmouthu* se zprávou, že druhý den vyprší lhůta k zaplacení cla a zboží podlehe konfiskaci. Adams neváhal a okamžitě zorganizoval preventivní akci. Skupina vlastenců se v přestrojení za mohawské indiány vydala do přístavu a přesunula se na loď. Po celonoční úmorné práci otevřela všech 342 velkých beden a jejich obsah vyházela na dno moře. Na guvernérův příkaz přístavní personál nezasáhl, aby nebylo ublíženo – jak guvernér zdůvodňoval Londýnu – „nevinným zevlounům“.⁷³ Jak jeden z nich později poznamenal: „Šel jsem k molu, kde se nacházel čaj. Zde jsem viděl několik přihlížejících, mezi kterými jsem byl i já a ze kterých jsem rozpoznal několik mých známých, kteří byli blízko lodím a ze kterých se rozpomenou pouze na pana P. Mortona a pana S. Pittse. Z těch co byli v přestrojení a ozbrojeni holemi, klacky nebo šavlemi (kterých jsem viděl několik) a z těch, co okamžitě začali s vykládáním lodí nebo dávali pozor na ‚špiony‘ (jak jim říkali), jsem neznal nikoho. Poté, co bylo velké množství čaje vyházeno přes palubu, několik malých člunů k němu doveslovalo, ale bylo jim přikázáno, ať odplují. Muž, který vedle mě stál s mušketou v rukou, přísahal, že vystřelí na kohokoli, kdo se na čaj odváží jen sáhnout. Když jsem na molu stál asi hodinu, odešel jsem. Mohlo být tak osm hodin.“⁷⁴

I když se díky tomuto incidentu Boston opět stal jakýmsi ikonickým příkladem, nebyl zdaleka jediným městem, kam měl být čaj dopraven a ve kterém probíhaly nepokoje a kde se s touto komoditou vypořádali po svém. V Charlestonu byl čaj vyložen a ponechán ve skladišti, kde časem shnil.

⁷² UPTON, s. 288.

⁷³ RAKOVÁ, s. 103–104.

⁷⁴ UPTON, s. 298–299.

V Annapolis byly bedny s čajem spáleny, v New Yorku byl kapitán lodi varován a ani mu nebylo povoleno zakotvit. Ve Filadelfii bylo také znemožněno vyložit čaj, kapitánovi však bylo dovoleno formálně protestovat, byly mu zdvořile zapůjčeny peníze na nákup zásob a mohl v klidu odplout.⁷⁵

3.2 „Donucovací zákony“

Ukázalo se, že i když se násilné akce omezily jen na Boston, v kritických situacích většina obyvatelstva podporovala nyní už značně organizované vzbouřence. Mohlo by se tak stát, že by britští úředníci, celníci a guvernéři pozbyli moc nad touto částí impéria doslova přes noc. Když se o bostonském „pití čaje“ 20. ledna 1774 dozvěděli se zpožděním v britském parlamentu, zaskočila je i krále reakce, s jakou se kolonie postavily proti podle nich tak finančně výhodnému zákonu. Začali si tento postoj vykládat jako součást jakéhosi komplotu, který má za cíl svrhnout a zlikvidovat královskou moc v zámoří. I britský tajemník pro kolonie lord Dartmouth začal být ve shodě s ministry, že Massachusetts, které bylo již delší dobu považováno za centrum protibritské podvratné činnosti, musí být potrestáno.⁷⁶

Premiér lord North, který byl stejného názoru, přednesl 7. března 1774 ve sněmovně návrh, kterým měla být zajištěna nejen zákonnost ale i samotná závislost kolonií na Velké Británii. Byly přijaty tři tzv. „donucovací zákony“ pro stát Massachusetts, které ho měly zastrážit a oddělit od zbytku kolonií. Prvním z nich byl zákon o bostonském přístavu, který zakazoval veškerý obchod v přístavu s výjimkou vojenských zásob, potravin a paliva, dokud nebudou zaplaceny škody za zničený čaj a jeho příslušné clo.⁷⁷ Dále se tímto zákonem přesunula celní správa i vláda z Bostonu do Salemu. Dalšími opatřeními přišla kolonie o svá práva volit si své zástupce rady, které jim dříve garantovala jejich charta. Nahradilo ji korunou přímo volené shromáždění. Posíleny byly i pravomoci guvernéra, který nyní mohl jmenovat a propouštět podřízené úředníky

⁷⁵ TAYLOR, Thomas B., *The Philadelphia Counterpart of the Boston Tea Party*. In: *Bulletin of Friends' Historical Society of Philadelphia* 2, 1908, 3, s. 90.

⁷⁶ RAKOVÁ, s. 104–105.

⁷⁷ Tamtéž, s. 105.

(členy státní rady apod.), kteří byli dříve nominováni městskou radou.⁷⁸ I městské shromáždění nově podléhalo guvernérově souhlasu, který rozhodoval o jeho svolávání i programu jednání. Dalším z nich byl zákon o vymáhání spravedlnosti – chránil úředníky, kteří se dostali do konfliktu se zákonem při plnění svých povinností (výběr cel, potlačování vzpoury), před odvetou místních soudů tím, že je přesunul do Anglie, kde byli souzeni a ochráněni tak před odvetou místních porot.⁷⁹

Donucovací zákony se v parlamentu nesetkaly s výraznějším odporem, a tak mohl Northův kabinet pokračovat v tažení, které se stalo tak neopatrným, že závěrečná fáze boje kolonií za svobodu již byla na spadnutí. Koncem března 1774 byl novým guvernérem vzpurné provincie generál jmenován Thomas Gage, nejvyšší velitel britských vojsk v Americe, který se do Bostonu dostavil v polovině května se čtyřmi regimenty vojáků za zády. Ti se mohli podle nově zavedeného ubytovacího zákona usídlit nejen v hostincích či opuštěných budovách, ale nově i přímo v obydlích měšťanů, pokud jim magistrát do 24 hodin neposkytl náležité přístřeší. Posledním zákonem přijatým v květnu 1774 trpěly i ostatní kolonie. Reformoval způsob vlády v Kanadě, který byl doposud spíše nahodilý. S novou správou Québecu, která se vyznačovala silnou centralizací, zde měl hlavní slovo královský guvernéř a legislativu přijímal britský parlament s výjimkou místního zdanění, o kterém rozhodovala korunou jmenovaná státní rada. Zároveň se hranice této provincie posouvala dále na jih a zasahovala tím na západní území nárokovaná Novou Anglií, Pensylvánií i Virginií. Další obavy vyvolal i příslib náboženské tolerance katolíkům, kteří území osídlili za francouzské vlády.⁸⁰

Jestli si ministři mysleli, že tím kolonii donutí k poslušnosti, mýlili se. Vycházeli ze zkušenosti, podle níž se kolonie nikdy předtím nedokázaly moc sjednotit vůči společným problémům, a očekávali, že si obyvatelé kolonií uvědomí svoji bezmocnost a neschopnost a podřídí se. Tak se ale nestalo a

⁷⁸ CHRISTIE, s. 83–84.

⁷⁹ RAKOVÁ, s. 105–106.

⁸⁰ Tamtéž, s. 106–108.

kolonisté začali spolupracovat, což se nakonec projevilo na podzim 1774 při jednání prvního kontinentálního kongresu.⁸¹

Britský cíl rozbít koloniální jednotu a izolovat provinilou provincii nakonec neuspěl. Situace se značně podobala předchozím průběhům protestů. Boston se ihned v květnu obrátil na ostatní kolonie, aby nepřijímaly britské zboží, dokud se provoz přístavu neobnoví. Moci se chopil korespondenční výbor, který na sebe vzal funkci sněmovny.⁸² Samuel Adams se opět ujal svolávání nelegálních mítinků, na které neměl Gageův zákaz žádný vliv.⁸³ Dne 5. června se tzv. Slavnou ligou a smlouvou se místní vlastenci zavázali, že nebudou nakupovat ani používat cokoli britského. New Jersey, Virginie a Severní Karolína pak na výzvu o pomoc solidárně darovaly potrestané kolonii několik zásilek potravin. Stále více se uvažovalo o svolání celokoloniálního kongresu, který by se měl zabývat otázkou budoucího vztahu s Británií. Jak se vlna solidarity šířila, přistoupila na tuto myšlenku také Virginie, kde řádný sněm ve Williamsburgu 24. května schválil rezoluci odsuzující donucovací zákony. Po očekávaném rozpuštění guvernérem Dunmorem se samozvaný výbor v čele s Peytonem Randolphem také nesouhlasně vyjádřil k zlovolným zákonům a neoprávněnému zdaňování a připojil se s myšlenkou kongresu k Bostonu a New Yorku, kde se o tom již delší dobu uvažovalo.⁸⁴

Ne všechny kolonie sdílely vlastenecké nadšení stejnou měrou. Na rozdíl např. od Bostonu a Virginie se volební konvent do kongresu v georgijském Savannah neshodl téměř na ničem. Georgie tak jako jediná kolonie nevyslala zástupce na první kontinentální kongres, který se sešel ve Filadelfii 5. září 1774.⁸⁵

⁸¹ FERLING, John, *Almost a Miracle*, s. 26.

⁸² RAKOVÁ, s. 108–109.

⁸³ CHRISTIE, s. 89.

⁸⁴ RAKOVÁ, s. 109–110.

⁸⁵ Tamtéž, s. 110–112.

4 Na cestě k nezávislosti – první kontinentální kongres

I když to mnozí netušili, třináct amerických kolonií pomalu směřovalo k nezávislosti. Neobratné kroky londýnského parlamentu, jejichž důsledky se díky pamfletům, letákům a novinovým článkům místních patriotů ještě více zveličovaly, se staly hnací silou k úpravě vztahů kolonií s mateřskou zemí, byť se zpočátku nemuselo jednat o vyhlášení úplné nezávislosti, o kterou se mnohdy účastníci schůze ani nepokoušeli.

Bylo by na místě připomenout, že v roce 1774 a ani v letech předchozích nezastávali přední představitelé kolonií jednotný názor na budoucí vývoj vztahů s Británií. Myšlenka úplného zpretrhání vazeb na mateřskou zemi se rodila pouze v hlavách nejradiálnějších obyvatel kolonií. Od konce sedmileté války v roce 1763, ale už i několik let předtím, se z postupné agitace za změnu starého řádu vytvořily tyto tři koncepty: Prvním z nich byla tzv. *teorie koloniální závislosti*. Británie zde figurovala jako jakási „matka“ a kolonie byly její „děti“. Parlament (tehdy se nacházel ve Westminsteru) se svou voličskou a poslaneckou základnou na ostrovech byl v jeho tehdejší podobě brán jako imperiální. Dolní sněmovna a Sněmovna lordů byly považovány za adekvátní zastupitelský orgán pro celou říši. S tím mnozí představitelé kolonií nesouhlasili, a vznikla tak druhá varianta. Tu měl představovat jakýsi imperiální parlament, ale ten ve Westminsteru to ve svém dosavadním složení nebyl. Pro druhou skupinu bylo impérium dnešními slovy cosi jako federální stát, tudíž mělo mít i jakýsi federální parlament, kde by zasedali zástupci všech dominií a který by disponoval svrchovanou jurisdikcí nad všemi podřízenými zákonodárnými sbory. Tento systém by se dal nazvat *imperiální federací*.⁸⁶

Třetí a nejradiálnější skupinu představovali ti, co považovali lokální kolonie v politickém smyslu v podstatě za samostatné státy. Jejich zákonodárné sbory pro ně byly vrcholnou mocí, nad níž byla už jen koruna, a jejichž propojení s Británií představovala pouze ona. Parlament ve Westminsteru tak představoval pouze jeden z mnoha rovnocenných parlamentů spojených jen osobou

⁸⁶ ADAMS, Randolph G., *Political Ideas of the American Revolution. Britannic-American Contributions to the Problem of Imperial Organization 1765 to 1775*, New York 1958, s. 43–44.

panovníka. Zástupci poslední skupiny tedy uvažovali o jakémsi *společenství národů* (Commonwealth of Nations), které se Británii skutečně podařilo vytvořit, ovšem až o mnoho let později. Ve skutečnosti se mnohdy ukazovala výhoda být součástí říše. Kdykoli se totiž mělo jednat o otázkách války, zahraničních vztahů a také o regulaci obchodu, třetí skupina byla vždy ochotná přenechat tyto pravomoci parlamentu ve Westminsteru. Kupříkladu Benjamin Franklin, který se mezi léty 1765–1775 nacházel v Londýně jako zástupce, postupně přeskakoval mezi všemi třemi teoriemi a ke konci roku 1769 definitivně zůstal u posledního návrhu společenství.⁸⁷

V koloniích se našla také řada jednotlivců, kteří přicházeli s různými návrhy na změnu uspořádání více či méně odpovídajícími těmto třem konceptům. Například v roce 1770 přišel Francis Masseres s návrhem imperiální federace, který počítal s vysláním osmdesáti vyslanců do londýnské dolní sněmovny, kteří by zde hlasovali, volili a rozhodovali o věcech týkajících se severoamerických kolonií a Západní Indie. Tento krok by tak transformoval britský parlament do federální podoby. Dalším dílem bylo Vyšetřování práv britských kolonií (*An Inquiry into the Rights of British Colonies*), které roku 1766 publikoval Richard Bland z Virginie. V tomto pamfletu uznával nadřazenost britského parlamentu, ale zdůrazňoval, že král má svá privilegia na něm nezávislá, jako například právo udělit svým poddaným povolení k přesunu do jiné země za určitých podmínek udělených jím a nikoli parlamentem. K dalším návrhům patřil například ten od Samuela Johnsona z New Yorku, který roku 1760 přišel s návrhem federální unie v čele s místokrálem a s radou složenou ze zástupců každé kolonie. Unie se měla každoročně scházet v New Yorku. S podobnými tezemi přišel například i filadelfský Joseph Galloway.⁸⁸ Je jasné, že jejich návrhy nebyly vyslyšeny, jelikož se museli sejít na kongresu, kde se mělo rozhodnout, jak se bude dále situace vyvíjet.

Zástupci dvanácti kolonií se sešli 5. září 1774 ve Filadelfii. Chyběla pouze Georgie, jelikož se její sněm nedokázal dohodnout téměř na ničem, natož na

⁸⁷ ADAMS, s. 44–45, 72–73.

⁸⁸ Tamtéž, s. 59, 68–71, 75–76.

vyslání konkrétních zástupců na událost, která vešla do dějin pod označením první kontinentální kongres. Složení osazenstva bylo dosti různorodé. Z šestapadesáti delegátů jich byla polovina právníků, jedenáct z nich obchodníků a paradoxně ani jeden z nich nebyl poslancem koloniálního sněmu. Ukazovala se zde také názorová nejednotnost jednotlivých zástupců. Většina z nich nebyla stoupencem vyhroceného nátlaku, možná až definitivního rozchodu s mateřskou zemí. Mnozí z nich si představovali řešení situace ideálně pomocí petic, bojkot zboží považovali až za krajní variantu. Tento názor zastávali zejména vyslanci ze středních kolonií, jakými byli například pensylvánský Joseph Galloway nebo James Duane a John Jay z New Yorku. Na druhé straně, která neměla obavy vystupňovat střet do extrémních řešení, můžeme najít staré známé tváře, radikály ze známých rebelantských center, jakými byli Adamsové z Bostonu a z Virginie Patrick Henry, Richard Henry Lee a George Washington, který byl prozatím zdrženlivý.⁸⁹

Jako místo dalšího setkávání byla vybrána zasedací síň tesařského cechu. Schůzím měl předsedat „prezident“, kterým byl jednomyslně zvolen Payton Randolph z Virginie, který disponoval bohatými zkušenostmi s krocením domácích poslanců.⁹⁰ Jako první přišla na řadu otázka hlasů. Velice brzy převážil názor, že každá kolonie by měla disponovat jedním hlasem nad názory, které navrhovaly přidělování počtu hlasů podle „důležitosti“ kolonie. Následujícího dne, tedy 6. září, se delegáti shodli na vytvoření komise, která „*oznámí obecná práva kolonií, několik příkladů, ve kterých jsou tato práva nedodržována a porušována a začne usilovat o dosažení a obnovení těchto práv co nejvhodnějšími prostředky.*“ Dále kongres rozhodl, že se do této komise vyberou dva zástupci z každé delegace.⁹¹

Členové se na prvním setkání sešli 8. září a dalšího dne se dohodli, že bude vytvořena podkomise, která vypracuje hrubou verzi deklarace práv. I když komise poté předala hotový návrh kongresu už 22. září, nedočkala se jeho

⁸⁹ RAKOVÁ, s. 112.

⁹⁰ Tamtéž.

⁹¹ YORK, Neil L., *The First Continental Congress and the Problem of American Rights*. In: *The Pennsylvania Magazine of History and Biography* 122, 1998, 4, s. 358.

dokončení možná až do 26. října, kdy byl kongres odročen na pozdější dobu. V momentě, kdy začala podkomise na návrhu pracovat, ukázaly se protikladné názory jejích členů. Následující den bylo jasné, že ti, co se stavěli k více umírněnému křídlu, jakými byli například Joseph Galloway nebo Newyorčan James Duane, prohráli. Komise se totiž rozhodla, že své zásady postaví na „přirozeném právu, principech anglické ústavy, chartách a smlouvách.“ Galloway a Duane se obávali, že takováto nepatrná narážka ohledně „přirozeného práva“ nebo „práv Angličanů“ uvolní zakotvení v ústavních zvyklostech a postupně povede kolonie k nezávislosti. Tito dva muži se domnívali, že jejich oponenti dobře nerozumí imperiálním vztahům a způsobu, jakým chtějí své názory prosazovat.⁹²

Spolu s tímto výborem byl ustanoven také jiný, který měl zkoumat dopad parlamentních zákonů na americký obchod a výrobu. Kongres zpočátku nenacházel společnou řeč, když byly odmítnuty návrhy bostonských radikálů na vytvoření nezávislé vlády v Massachusetts, evakuaci britských vojsk z Bostonu a okamžité zahájení ozbrojeného boje. První úspěch se dostavil až 17. září 1774, kdy předsedající schválili tzv. suffolkské rezoluce týkající se kolonie Massachusetts. Těchto devatenáct článků se hlásilo pouze k „obraněmu postupu“ a hlásalo věrnost králi Jiřímu, na druhou stranu ale doporučovalo bojkot britského zboží, stažení místních daní z provinciálních rozpočtů a neposlušnost vůči soudcům jmenovaným donucovacími zákony a zároveň vyzývalo občany k shromáždění zbraní a soustavnému cvičení k boji.⁹³

Následujícího dne se dostal na program jednání tzv. *Plán unie mezi koloniemi a Velkou Británií*. Umírněný Joseph Galloway jím chtěl čelit radikálním tónům suffolkských rezolucí.⁹⁴ Podle jeho návrhu měla být zřízena „Velká rada“ řízená generálním prezidentem voleným korunou, na kterou by koloniální shromáždění každoročně vysílala delegáty. Dohromady by fungovali jako legislativní orgán, který by měl na starosti regulaci a řízení veškerého obecného dohledu a koloniálních záležitostí, ve kterých jsou Velká Británie a

⁹² YORK, s. 359–360.

⁹³ RAKOVÁ, s. 113.

⁹⁴ Tamtéž, s. 114.

jedna nebo více kolonií, anebo kolonie jako celek společně zainteresováni, stejně tak jako v oblasti občanské a trestní nebo obchodní a generální prezident by měl nad radou právo veta. Zde by se tedy jednalo o federativní uspořádání moci, kde by jednání o vnitřních záležitostech kolonie zůstávalo výhradně v jejích rukou a Velká rada by byla považována za podřízenou a samostatnou větev britské legislativy.⁹⁵

Gallowayův návrh se ovšem setkal s odporem virginských radikálů Henryho a Leeho, kteří kritizovali faktickou závislost Rady na politické vůli metropole a zároveň i zřízení dalšího zákonodárského sboru, který by byl podle nich stejně zkorumpovaný jako westminsterská Dolní sněmovna. S velkou mírou skepse se tento návrh setkal i díky soudobému názoru, že se funkčnosti parlamentních institucí tolik nedůvěřovalo. Gallowayův plán tak byl nakonec odmítnut těsnou většinou jednoho hlasu. Ztroskotával také na stále slábnoucím názoru, že si kolonie nepřejí nezávislost.⁹⁶

Závěrečným aktem kongresu přijatým 14. října 1774 se stalo tzv. *Prohlášení práv a stížností*, ve kterém i přes výslednou formu, která stavěla spíše na taktice odbojných provincií a uzavírala tak cestu k budoucím kompromisům⁹⁷, byla patrná obava z rozpoutání války, zejména ze strany těch, jejichž umírněné byly zatlačeny do pozadí na úkor radikálnějších hlasů. Podepsalo se to na konečné podobě prohlášení. Patrioté v něm odsuzovali nesnesitelné zákony jako nevhodné, nespravedlivé a kruté, stejně tak jako neústavní, nebezpečné a zničující pro americká práva. Autoři ale také zdůraznili, že seznam stížností nechali neúplný, jelikož se domnívají, že by mohl být obnoven stav vzájemné náklonnosti a společných zájmů.⁹⁸

Ve svém prohlášení se zástupci kolonií shodli na jednotném výkladu původu a obsahu amerických práv a na povaze okamžitých stížností a nejbližších cílů. Odvolávali se na přirozené právo, anglickou ústavu a koloniální charty a smlouvy, prostřednictvím nichž vlastní nárok na základní liberální hodnoty

⁹⁵ YORK, s. 371.

⁹⁶ RAKOVÁ, s. 114.

⁹⁷ Tamtéž

⁹⁸ YORK, s. 375.

definované Johnem Lockem – život, svobodu a majetek – o které je nesmí bez jejich souhlasu připravit žádná moc. „Protože jejich předkové si z Velké Británie za oceán přivezli ‚všechny výsady, práva a imunity svobodných a rodilých obyvatel království Anglie‘, londýnský parlament nebyl oprávněn vybírat z kolonií jakýkoli příjem pro libovolné účely, koruna nesměla proti vůli sněmoven držet v kolonii vojsko, a dokonce ani jmenovat guvernérské rady. Další část dokumentu pod taktovkou obou Adamsů vypočítávala litanii všech domnělých britských křivd, spáchaných na koloniích od roku 1763, a požadovala jejich nápravu.“⁹⁹

Kolonisté se poté dohodli na bojkotu dovozu britského zboží od 1. prosince 1774, od 1. března 1775 následoval bojkot jeho spotřeby a teprve poté s téměř ročním zpožděním 10. září 1775 začal bojkot vývozu do Anglie. Pozdržení bylo způsobeno zejména neochotnou jižanských kolonií, které se z ekonomických důvodů obávaly zastavení vývozu. Tato opatření měla být odvolána až poté, co budou zrušeny nejen „nesnesitelné zákony“, ale i veškeré kritizované vládní kroky po roce 1763. Bylo jasné, že ústup parlamentu ve všech těchto otázkách bylo možné stěží očekávat.¹⁰⁰

Závěry kongresu ještě bylo nutné sdělit oběma stranám na opačných koncích Atlantiku. Kromě *Prohlášení práv a stížností* byl vytvořen ještě čtyři petice, které se v duchu revoluce již obraceli k lidu. První z nich adresovaná lidu Velké Británie byla určena množství spojenců na ostrovech: nonkonformistům, sympatizantům a přátelům z řad obchodníků a výrobců, jež varovala před zotročení Ameriky „zlotřilými ministry“. V petici lidu Québecu autoři vyzdvihovali nedostatek politických a občanských práv upíraných obyvatelům québeckým zákonem a vyzývali Kanadany, aby se připojili k protibritskému odporu. Kolonisté si začínali uvědomovat, že právě zde by se proti nim mohlo soustředit centrum britských ozbrojených sil. Petice lidu amerických kolonií, tedy určená domů, zdůrazňovala trvalé úsilí parlamentu zbavit Američany jejich

⁹⁹ RAKOVÁ, s. 114–115.

¹⁰⁰ Tamtéž, s. 115–116.

práv a ospravedlňovala kroky kongresu. Poslední petice adresovaná králi Jiřímu žádala, aby svojí autoritou zprostředkoval jednání ohledně stávajícího sporu.¹⁰¹

Posledním krokem byla potřeba najít způsob jak prohlášení kongresu uvést do praxe. Všichni kolonisté byli vyzváni, aby se spojili do tzv. *kontinentální asociace*, která by prostřednictvím místních výborů dohlížela na dodržování dohodnutých opatření, chování občanů, a která by zveřejňovala jména narušitelů v tisku. Jelikož byl kongres od začátku považován za stálý orgán, bylo další zasedání stanoveno na 10. května 1775¹⁰², delegáti se poté 26. října 1774 rozešli.¹⁰³

4.1 První výstřely v boji za nezávislost

Jestli se někteří zástupci na kongresu domnívali, že by se situace mohla ještě obrátit, obyvatelé kolonií tohoto názoru nejspíš nebyli. I v Británii se situace také nevyvíjela ideálně, obchodníci byli vůči petici zdrženliví a i poslední vstřícné gesto Benjamina Franklina zůstalo nevyslyšeno. Americký státník se poté koncem března roku 1775 vrátil do Ameriky a připojil se k revolučnímu dění.¹⁰⁴

V koloniích postupně přebírali iniciativu místní výbory a sdružení, která se chopila výkonné moci. Lokální shromáždění a kongresy přebraly legislativní roli. Revoluční komise se postupně chopily skladů s vojenskými zásobami, budovaly manufaktury na střelný prach a zařizovali nákup zbraní a munice v zahraničí. Začínalo být jasné, že se potlačování nepokojů neobejde bez vojenské síly. Brzy na to na počátku roku 1775 rozhodl parlament o vyslání dalšího vojenského kontingentu do kolonií. Vylodil se v Bostonu a původně se měl zúčastnit potírání nepokojů pouze v Nové Anglii. Bylo vyhlášeno, že se tyto provincie nacházejí ve stavu rebelie a veškerý obchod s nimi bude zakázán, stejně tak jako možnost rybolovu těchto kolonií. Postupně se toto omezení

¹⁰¹ RAKOVÁ, s. 116–117.

¹⁰² Tamtéž, s. 117.

¹⁰³ WILSON, Rick K., JILLSON, Calvin, *Leadership Patterns in the Continental Congress: 1774–1789*. In: *Legislative Studies Quarterly* 14, 1989, 1, s. 11.

¹⁰⁴ RAKOVÁ, s. 117–119.

rozšířilo i na další kolonie, které s nimi sympatizovaly:¹⁰⁵ New Jersey, Maryland, Pensylvánii, Virginii a Jižní Karolínu.¹⁰⁶

Parlament se ještě odhodlal k poslednímu smírnému kroku, když byl přijat tzv. *smírčí plán premiéra Northa*, ve kterém se upouštělo od veškerého zdanění kolonií kromě regulace vnějšího obchodu pod podmínkou, že si sněmy samy odhlasují podle požadavků metropole příspěvky na svou obranu, civilní správu a zajištění pořádku a spravedlnosti. Dále kabinet nabídl americkým velezrádcům milost, složí-li přísahu poslušnosti parlamentním zákonům.¹⁰⁷ Kolonie by tímto krokem ale ztratily veškerou kontrolu nad výkonnou mocí, jelikož by musely platit permanentní provize za všechny vládní služby, i když by byl uznán princip „žádného zdanění bez zastoupení“. Je tedy jasné, že tento návrh neměl v koloniích naději na úspěch.¹⁰⁸

S přítomností nových vojenských posil začaly opět doutnat spory a potyčky mezi britským vojskem a domácními. Místní před nimi narychlo začali ukrývat často značně letitou domácí výzbroj: kanóny, muškety a střelivo z pevnůstek okolo Bostonu a Salemu. Konventy napříč koloniemi samozřejmě reagovaly a narychlo začaly zřizovat oddíly domobrany a zajišťovat jejich výcvik.¹⁰⁹ První větší střet na sebe nenechal dlouho čekat.

V dubnu roku 1775 dostal generál Gage od londýnského parlamentu první příležitost k zásahu. Provinční sněm v massachusettském městě Cambridge povolal do zbraně 30 000 mužů z celé Nové Anglie, sestavil vojenské řády a nařídil klást odpor v případě, že by se britská vojska chystala opustit Boston. Gage měl zakročit proti těmto delegátům a přitom se zmocnit zbrojnice v Concordu. Večer 18. dubna 1775 více než 700 mužů pod velením poručíka Francise Smithe za pomoci majora Johna Pitcairna vyrazilo pochodem z Bostonu do Cambridge a poté směrem na Concord.¹¹⁰ Naneštěstí pro Gage disponovala domácí strana účinnou sítí zvědů a špehů, kteří s předstihem věděli o úmyslech

¹⁰⁵ CHRISTIE, s. 93–95.

¹⁰⁶ RAKOVÁ, s. 119–120.

¹⁰⁷ Tamtéž, s. 119.

¹⁰⁸ CHRISTIE, s. 96–97.

¹⁰⁹ RAKOVÁ, s. 123.

¹¹⁰ Tamtéž, s. 124.

britského velení. Vyslala jezdce, kteří měli varovat Lexington a Concord a další městečka v okolí. Jeden z nich stihl nejdříve upozornit Johna Hancocka a Samuela Adamse, dva hlavní delegáty, kteří se měli nacházet ve městečku Lexington. Posléze pokračoval do sousedního Concordu.¹¹¹

Když se poté následujícího dne dostal předvoj britského vojska do Lexingtonu, čekalo na něj přes šedesát mužů domobrany. Byli to převážně farmáři a řemeslníci. Neví se, kdo tehdy vystřelil jako první, ale během těchto třiceti nebo čtyřiceti vteřin bylo zabito osm kolonistů a devět z nich bylo zraněno. Na straně Britů byl jen jeden zraněný voják.¹¹² Po této krátké šarvátce se britské síly odebraly do Concordu, kde zabavily dvě děla, podvozky, sto barelů pšeničné mouky a pět set koulí do mušket. Cesta zpátky ovšem neprobíhala tak hladce. Z okolních vršků se seběhly další domobranecké posily vedené kapitánem Lauriem. Nejprve došlo ke krátké přestřelce a poté začali Američané Smithovy vojáky pronásledovat. V Lexingtonu sice čekaly na Brity posily v podobě 1400 vojáků, americké oddíly se ale také zvětšily a zpoza všech možných stodol a stromů britské vojáky přepadávali a ostřelovali. Než zbídačené Smithovo vojsko dorazilo zpět do Cambridge, činila jeho ztráta více než trojnásobek té americké, asi 300 mužů.¹¹³ Touto bitvou z 19. dubna 1775 tak de facto začala americká válka za nezávislost.

Úspěch domobrany vлил krev do žil kolonistům. Vlastenci podpoření zprávami o Lexingtonu a Concordu začali ihned mobilizovat další domobranu. Novinky přispěly k zisku nové posily. Doposud spíše loajální New York se probudil, připojil se ke kontinentální asociaci, byl svolán provinční konvent, a obsazena zbrojnice a bránilo se britským lodím v zásobování svého vojska po moři.¹¹⁴ Zdejší Synové svobody po těchto událostech dokonce vyšli do ulic a za zvuku bubny se snažili verbovat nové muže do armády.¹¹⁵

¹¹¹ FERLING, s. 29–30.

¹¹² Tamtéž, s. 30.

¹¹³ RAKOVÁ, s. 124–125.

¹¹⁴ Tamtéž, s. 125–126.

¹¹⁵ MOTT, Frank Luther, *The Newspaper Coverage of Lexington and Concord*. In: *The New England Quarterly* 17, 1944, 4, s. 498.

Vojenské události obrátily pozornost k Nové Anglii. Kolem Bostonu a Charlestownu se shromáždilo na 12 000 synů svobody, ozbrojených a připravených k boji. Nově sestavená novoanglická armáda pod velením budoucího revolučního generála Benedicta Arnolda obsadila pevnost Ticonderogu na západním břehu Champlainova jezera, která střežila důležitý přístup do Kanady. Bylo to ve stejný den, co se znovu sešel kontinentální kongres – 10. května 1775.

4.2 Druhý kontinentální kongres a Deklarace nezávislosti

Podle dohody z prvního kongresu se zástupci opět dvanácti kolonií vyjma Georgie sešli v květnu roku 1775 na druhém kontinentálním kongresu znovu ve Filadelfii. Vedle známých tváří Peytona Randolpha nebo Samuela a Johna Adamse se objevili nováčci jako například John Hancock, Thomas Jefferson, Benjamin Franklin nebo James Wilson. V podstatě všichni se shodli, že válka je nevyhnutelná. Prozatím však převážil názor umírněných středních kolonií v čele s jejich mluvčích Johnem Dickinsonem volajících po defenzivní strategii. Dne 26. května 1775 byly tedy všechny kolonie uvedeny do stavu obranné pohotovosti. Výjimku představovalo Massachusetts, kde se kongres ujal řízení domobraneckých sborů z okolí Bostonu, které se (na návrh Johna Adamse) honosně přejmenovaly na kontinentální armádu. Do čela velení byl 15. června jmenován plantážník, pozemkový spekulant a zkušený virginský voják George Washington.¹¹⁶

V obleženém Bostonu se mezitím soustředily jednotky tří britských generálů – Williama Howe, Henry Clintona a Johna Burgoyna. Dne 12. června bylo ve městě vyhlášeno stanné právo a američtí povstalci byli prohlášeni za zrádce. Kongres jako odpověď připravil plán tažení. V noci 16. června začali Američané opevňovat vyvýšeninu Breed's Hill na charlestownském poloostrově nedaleko Bostonu. Pod velením poručíka Williama Prescottta bránilo vršek 1600 mužů.¹¹⁷ Další den ve tři hodiny odpoledne je Britové napadli. I přes špatnou manipulaci s děly kvůli močálovitému terénu a následnému zjištění, že střelce

¹¹⁶ RAKOVÁ, s. 127–128.

¹¹⁷ Tamtéž, s. 128.

vybavili špatnou velikostí dělových koulí, se jen pěchotě podařilo Američany porazit.¹¹⁸ Ovšem zaplatili za to mnohem většími ztrátami. Podle oficiální zprávy guvernéra Gage bylo 228 Britů zabito, nebo zemřelo na zranění a 826 raněných. Zatímco na straně amerických jednotek bylo, podle Washingtonovy zprávy svému bratrovi, „pouhých“ 138 zabitých, 36 pohřešovaných a 276 raněných.¹¹⁹

Bitva na Breed's Hillu, lépe známá pod názvem sousedního Bunker Hillu, kam chtěli Američané původně umístit své opevnění, byla pro kongres ujištěním, že jej čeká dlouhá válka, na kterou se musí důkladně připravit. V půli června byly autorizovány válečné úvěry ve výši dvou milionů dolarů, které měly být rozděleny mezi dvanáct kolonií podle lidnatosti (Georgie stále zůstávala stranou kvůli neklidné vnitřní situaci na indiánské hranici).¹²⁰ Kongres dokonce odsouhlasil tisknutí vlastních peněz (což v budoucnu vedlo k velké inflaci a propadu hodnoty dolaru).¹²¹

Poslední snahou volající po zklidnění situace byla tzv. *Petice olivové ratolesti*, ve které její autor John Dickinson žádal Jiřího III., ať zastaví nepřátelství, dokud nebude spor vyřešen mírovou cestou. Aniž by kongres vyčkal jeho odpovědi, definitivně zamítl 31. července smírčí plán premiéra Northa. Mezitím dorazil do Cambrdige George Washington, kde stanul v čele kontinentální armády, čítající nyní téměř 15 000 mužů. Jednání bylo poté 2. srpna 1775 odročeno a delegáti se rozjeli domů.¹²²

Zbytek roku 1775 tak probíhal ve zdánlivé nehybnosti a nerozhodnosti zatímco jednotliví členové kongresu dohlíželi na nutné polní práce a sklizeň. Vojenské akce se omezily na malé výpravy proti špatně bráněným britským opevněním na kanadské hranici, útok na Québec sice ztroskotal, ale bylo zabráněno plánovanému útoku Britů do západního New Yorku. Na podzim roku 1775 bylo opět obnoveno zasedání kongresu a v říjnu přednesl v britském parlamentu svůj projev král Jiří, ve kterém označil kolonie za vzbouřence a

¹¹⁸ FERLING, s. 56–59.

¹¹⁹ KNOLLENBERG, Bernhard, *Bunker Hill Re-Viewed. A Study in the Conflict of Historical Evidence*. In: *Proceedings of the Massachusetts Historical Society* 72, 1957–1960, 3, s. 93.

¹²⁰ RAKOVÁ, s. 129.

¹²¹ BAACK, Ben, *Forging a Nation State. The Continental Congress and the Financing of the War of American Independence*. In: *The Economic History Review* 54, 2001, 4, s. 641–642.

¹²² RAKOVÁ, s. 129.

obvinil je ze zjevného záměru dosáhnout nezávislosti. Zároveň Dolní sněmovna odmítla Petici olivové ratolesti. Kongres však s ohledem na rostoucí napětí přišel s prvními opatřeními pro případ hrozící války. Začátkem října byla skupina delegátů pověřena organizací námořní obrany. Musely být vystrojeny válečné lodě a obsazena britská plovoucí skladiště zásob. Aby se tento krok legitimizoval, bylo na konci listopadu 1775 rozhodnuto, že veškerá britská plavidla podléhají konfiskaci jako odplata za nájezdy na americká pobřežní města. Druhou oblastí, ve které se angažoval příslušný výbor, bylo hledání případných evropských spojenců. Bylo zřejmé, že jedním z hlavních spojenců v nadcházejícím konfliktu bude Francie, která stále cítila šanci, že by mohla situaci využít jednak k odvetě a jednak k znovuzískání ztracených zámořských pozic. Mocenské zájmy tak opět zcela převládly nad ideologickými rozdíly. Koncem roku 1775 vystoupil francouzský vyjednávač Archard de Bonvouloir jménem absolutistického monarchy Ludvíka XVI. a neoficiálně otevřel Američanům francouzské přístavy a přislíbil všemožnou materiální podporu.¹²³

I když veškeré možné kroky od vytvoření vlastní diplomacie, vojska a námořnictva napovídaly, že vývoj směřuje k vyhlášení nezávislosti, jednu mez kolonisté ještě nepřekročili. Ještě koncem prosince 1775 sice odepírali poslušnost parlamentu, ale potvrdili, že však nadále uznávají autoritu krále. Napjatou situaci však ovlivnily dvě události. Britský parlament se opět ukázal jako neobratný vyjednávač, když těsně před Vánoci vydal tzv. prohibiční zákon, který prohlašoval situaci v koloniích za rebelii, zakazoval veškerý britsko-americký obchod a nařídil zabavovat americké lodě v přístavech ve prospěch koruny. Královská proklamace pak stvrdila zahájení bojkotu od 1. března 1776. Začátkem ledna 1776 poté dorazil opis královny řeči do kolonií. Nežli ho však mohl kongres projednat a seznámit s ním veřejnost, dostali Američané zcela jiný impuls pro změnu postoje vůči králi. Ve stejnou dobu se na pultech knihkupců objevil spis Thomase Paina *Zdravý rozum* (Common Sense).¹²⁴

¹²³ RAKOVÁ, s. 136–148.

¹²⁴ Tamtéž, s. 148–149.

Tento anglický kvaker a politický radikál výrazně zasáhl kolonisty svými názory v kritické. O jeho úspěchu svědčí i neuvěřitelné množství sto padesáti tisíc výtisků, které si kolonisté rozebrali během tří měsíců. Ve svém díle si vyrovnával účty s nenáviděným britským systémem vlády. Původně anglo-americký střet praktických obchodních zájmů ve svém spisu za pomoci demagogie a literární obratnosti převedl ve střet mezi monarchisticko-šlechtickými výsadami a republikánsko-rovnostářskou demokracií. Američany spis přesvědčoval o tom, že předmětem nenávisti nejsou jednotlivé kroky Londýna, ale celá podstata britského systému, založeného na zásadě dědičné vlády a poddanské podřízenosti v čele s monarchou, který mohl zvrátit vůli lidu svým právem veta, korumpoval politiky rozdělováním poct, úřadů a důchodů a tím nepřímou ovládal dění v celé zemi.¹²⁵

Paine tak nabídl Američanům nový způsob vlády. V podstatě tvrdil, že nejvyšším právem, kterému je vše podřízeno, je ústava. Lid, který si je rovný ve smyslu svých práv, si vytvoří vládu, která bude svojí funkcí chránit tato práva. Znamenalo to, že někde musí být základní soubor pravidel, která vytyčují tato práva a kterými je poskytována ochrana. Pokud jistý prostředník ničí tato práva, které měl chránit, společnost ho jednoduše svrhne a jmenuje na jeho místo někoho, kdo se základním zákonům podřídí. Z toho posléze plyne závěr, že protiústavní právo je neplatné a žádná vláda ho nemůže uvést v platnost, protože žádná vláda není nad ústavu. Tato myšlenka poté stála u zrodu americké politiky.¹²⁶

I přes počáteční nedůvěru v razantní změnu politického systému se postupně ukazovalo, že činnost korespondenčních výborů a místních konventů nemusí nutně znamenat, že přímá účast lidu v politice není nutně provázána podobnými věcmi jako například davovým násilím, nebo drancováním, kterým si kolonie v předchozích letech také často prošly. Díky Painovu spisu, se stále více kolonií přiklánělo k ideji nezávislosti a nastolení jím navrhované republiky. Jako první vyzvala své delegáty k tomuto kroku Severní Karolína a to 12. dubna a

¹²⁵ RAKOVÁ, s. 149–150.

¹²⁶ ADAMS, s. 135–136.

Virginie 17. dubna 1776. Také v Massachusetts se podařilo zvrátit situaci a počátkem března generál Henry Knox dokázal ovládnout část Bostonu a přinutit britského vrchního velitele Howe (v říjnu 1775 vystřídal Thomase Gage) k dočasné kapitulaci. Myšlenka nezávislosti začala být postupně přijímána i zdrženlivými středními koloniemi.¹²⁷

Před kongresem se otevřela další problematická otázka. Dne 1. března měla vypršet dohoda o kontinentální asociaci, která dohlížela na bojkot britského zboží. Vyhlášení nezávislosti se jevilo jako schůdné řešení, které by zrušilo imperiální omezení a umožnilo by vytvoření vlastní obchodní politiky. Zároveň touto dobou vstupoval v platnost prohibiční zákon britského parlamentu. Kongres tak v reakci na tento krok zlegalizoval činnost pirátů k přepadávání nepřátelských lodí pomocí kaperských listů a také počátkem dubna vyhlásil volný obchod se všemi zeměmi světa vyjma Velké Británie a jejích závislých území.¹²⁸

Kolonie se tedy těmito kroky přibližovaly stále více svojí nezávislosti. Aby po odtržení od mateřské země nedošlo v jednotlivých provinciích k právnímu vakuu, ujal se John Adams vypracování *Myšlenky o vládě*, ve které počátkem května 1776 sestavil nové ústavy pro jednotlivé kolonie. V tomto pojednání se setkávaly republikánské myšlenky s náznaky starého britského systému, dvoukomorové legislativy a v celém textu byla patrná nedůvěra v lidskou povahu, které Adams stavěl do cesty různé ústavní zábrany a ani příliš nevěřil ve fungování přímé demokracie.¹²⁹

Dalším krokem kongres 10. května nařídil vytvoření státních vlád v jednotlivých koloniích, upřel koruně nad nimi jakoukoli pravomoc a prohlásil přísahu králi za odporující rozumu i svědomí. Tato rezoluce byla 15. května přijata jen mírnou většinou, jelikož se projevila stálá nerozhodnost umírněných členů. Další otázka státoprávního uspořádání přišla na řadu až 5. června, kdy R. H. Lee přednesl své tři rezoluce. První z nich prohlašovala americké kolonie podle práva nezávislými státy zbavenými jakýchkoli pout k britské koruně, druhá

¹²⁷ RAKOVÁ, s. 151–156.

¹²⁸ Tamtéž, s. 157.

¹²⁹ Tamtéž, s. 159.

vyzývala k přijetí účinných opatření k navázání zahraničního spojení a třetí představovala vytvoření konfederace států namísto dosavadních Spojených kolonií. Jednání o prvním bodu bylo odročeno na 1. července, jelikož, jak později napsal Jefferson) New York, New Jersey, Pensylvánie, Delaware a Jižní Karolína nedozrály k tomu, aby nezávislost vyhlásily. Konečně v polovině června došlo ke jmenování dvou výborů, z nichž jeden měl vypracovat návrh budoucí ústavy konfederace. Druhý, který se sestával z pánů Thomase Jeffersona, Johna Adamse, Benjaminu Franklina, Rogera Shermana a Roberta Livingstona dostal za úkol vypracovat prohlášení nezávislosti.¹³⁰

Hlavní role při vypracování padla na zkušeného Thomase Jeffersona. Ten svůj hotový návrh 28. června předložil svým dvěma nejbližším spolupracovníkům Adamsovi a Franklinovi, kteří do ní téměř nezasáhli. Poté byl dokument schválen celou komisí a postoupen do kongresu. Dne 1. července přišla chvíle na znovuprojednání první Leeovy rezoluce. Ta byla nakonec po váhání a přesvědčování některých zástupců schválena hned následující den, když se nezávislosti nakloněným delegátům podařilo přesvědčit hlasující z Jižní Karolíny a Pensylvánie a nakonec i rozpolcený Delaware. Nakonec bylo o nezávislosti rozhodnuto hlasy dvanácti delegací. Zdrželi se pouze zástupci New Yorku.¹³¹ Když 3. července přišla na řadu jednání o Jeffersonově deklaraci, byly proti jejímu znění pouze Georgie a Jižní Karolína, kterým se nezamlouval odstavec týkající se otrokářského systému, jelikož chtěly zákonný obchod zachovat. Nakonec byla celá tato část z ústavy vypuštěna.¹³² K tomuto pozměněnému dokumentu pak 4. července 1776 připojili podpisy další delegáti a až tento den vstoupil do historie jako den, kdy americké kolonie vyhlásily nezávislost,¹³³ i když podpisy všech delegátů se shromažďovaly až do října 1776 a někde dokonce až do počátku roku 1777.¹³⁴

¹³⁰ RAKOVÁ, s. 161.

¹³¹ Tamtéž, s. 161–163.

¹³² BEVERIDGE, Albert J., *Sources of the Declaration of Independence*. In: *The Pennsylvania Magazine of History and Biography* 50, 1926, 4, s. 295.

¹³³ RAKOVÁ, s. 163.

¹³⁴ BEVERIDGE, s. 297.

V Jeffersonově deklaraci nezávislosti lze skutečně sledovat vliv Painova *Zdravého rozumu*. Úvodem se zabývá nezcizitelnými lidskými právy na život, svobodu a budování osobního štěstí, že „... k zajištění těchto práv se ustavují mezi lidmi vlády, odvozující svou oprávněnou moc ze souhlasu těch, jimž vládnou. Že kdykoli počne být některá vláda těmto cílům na překážku, má lid právo ji změnit nebo zrušit a ustavit vládu novou.“ Od výčtu lidských práv se postupně dostává k těm, jež je Američanům upírali a pod vlivem Painova díla zde obchází parlament a všechna způsobená příkoří dává za vinu britskému panovníkovi ve výčtu všech citlivých událostí, které se v koloniích během předchozích let udály a které má podle nich na svědomí on. „*Odmítal schválit zákony neprospěšnější a nejnutenější pro obecné blaho. ... Vytvořil závislost soudců pouze na své vůli, pokud jde o držení jejich úřadů a výši a placení jejich platů. Zřídil množství nových úřadů a poslal sem houfy úředníků, aby sekýrovali náš lid a ujídali z jeho majetku. Udržoval mezi námi v době míru stálá vojska bez souhlasu naší legislativy.*“ Dále obviňuje panovníka z protiústavního jednání, kterým dal souhlas k přijetí zákonů, kvůli kterým se kolonie postavily na odpor. Kupříkladu těm „*o ubytování velkých útvarů ozbrojeného vojska mezi námi, ... o přerušení našeho obchodu se všemi částmi světa; o uvalování daní bez našeho souhlasu; ... o odnětí našich výsadních listin, zrušení našich nejcennějších zákonů a základním změnění forem naší vlády; o postavení našeho vlastního zákonodárství a prohlášení, že pouze oni sami jsou vybaveni pravomocí vydávat pro nás zákony ve všech a v jakýchkoli případech.*“ Podle Deklarace toto chování donutilo americké spoluobčany k pozvednutí zbraní, i když se snažili o dohodu: „*V každé etapě těchto útisků jsme nejpokornějšími slovy žádali o nápravu: naše opěťované prosby měly za následek jenom opěťované křivdy. ... Proto my, představitelé Spojených států amerických, shromáždění ve Všeobecném Kongresu, dovolávající se u nejvyššího soudce světa správnosti svých úmyslů, jménem a z moci dobrého lidu těchto kolonií, slavnostně zveřejňujeme a prohlašujeme, že tyto kolonie jsou a po právu mají býti svobodnými a nezávislými*

státy, že jsou zproštěny veškeré poddanosti britské koruně, a že veškeré politické svazky mezi nimi a státem Velké Británie jsou a mají býti úplně rozvázány.“¹³⁵

Jeffersonův dokument nebyl definitivním vyvrcholením cesty k nezávislosti. Naopak otevřel dveře několikaleté krvavé výpravě, na jejímž konci měl stanout úplně nový stát postavený na dosud vcelku nevyzkoušených základech odlišných od monarchistické Evropy, před kterým se nacházelo ještě dlouhé období vzpamatování se z válečného konfliktu. Americká revoluce byla výjimečná svoji hnací silou, která primárně nepocházela ze spodních lidových mas, ale od bohatších obchodníků a vzdělců s osvíceneckými myšlenkami rovnosti a nezcizitelných práv, kteří se prostřednictvím lidu na ně odvolávali. Revolucionářům také primárně nešlo o absolutní změnu stávajících pořádků, ale pouze o upravení vzájemných vztahů mezi kolonií a mateřskou zemí, která kvůli neobratným krokům svých politiků nedokázala včas a vhodně reagovat. Některé kroky amerických patriotů se s odstupem mohou zdát až příliš vyhrcoené a ukvapené, na druhou stranu se ale mnohdy může docílit změny jen díky vypjatě předneseným požadavkům. Boj Američanů za nezávislost odstartoval cestu, díky které se z této země stala jedna ze soudobých světových mocností.

¹³⁵ JEFFERSON, *Deklarace nezávislosti*, s.154–157.

5 Závěr

Za rozpoutání americké války za nezávislost stojí celá řada faktorů, které nemusí nutně poukazovat pouze na vinu Velké Británie a jejího někdy skutečně necitlivého přístupu ke svým koloniím. Řada zásahů vůči nim by možná nemusela ani proběhnout, kdyby došlo k lepšímu vyslyšení názorů a stížností místních obyvatel, kterým se neustálé zásahy do chodu jejich kolonií nezamlouvaly. Na druhou stranu se mohou reakce místních patriotů zdát mnohdy přehnané a zbytečné. Je sice pravda, že zavádění zákonů ze strany parlamentu bylo skutečně zásahem do dosavadního vztahu mezi oběma stranami, ekonomický dopad těchto změn však byl často o dost mírnější, než hlas odporu vůči nim ze strany provincií za oceánem.

Když po skončení sedmileté války z kontinentu zmizel poslední výrazný oponent – Francie, vypadalo to, že by mohla koloniím nastat doba prosperity a rozšiřování. Ihned se ale vynořil první problém. Indiáni, kteří s Francouzi po mnoho let obchodovali, najednou přišli o svého dlouholetého partnera, který jim byl velice prospěšný, zejména díky dodávkám zbraní. Jednání s domorodým obyvatelstvem bylo i ze strany francouzských osadníků více než vstřícné oproti jejich britským oponentům. Malé a často velice izolované osady často plnily funkci pouze obchodních stanic, které neměly potřebu výraznější expanze. Francouzi zde byli v první řadě obchodníci, které lákaly zejména kvalitní kožešiny. Britské počínání na kontinentu ale bylo značně odlišné. Jejich osídlení bylo mnohem hustější a intenzivněji se také soustředilo na obdělávání půdy a zakládání větších mnohem propojenějších center. Bylo jasné, že se zde chtějí noví obyvatelé usadit. Postoj vůči indiánům se v jejich očích ze strany Britů zhoršil. Jednali s nimi povýšeně a dokonce i obvyklé dary od Francouzů jim byly upírány. Nespokojenost s nezvanými hosty se postupně přelila do povstání náčelníka Pontiaka, které se ještě dlouho na vzdálenějších místech potlačovalo. Kvůli udržení konfliktů mezi osadníky a indiány pod kontrolou a také zřejmě kvůli strachu z přílišné rozpínavosti a posílení kolonií stanovila britská vláda takzvanou proklamační linii, za kterou bylo zakázáno osidlovat nové části půdy.

Rozšíření kolonií, které osadníci po odchodu úhlavního francouzského nepřítele očekávali, se tedy nekonalo. Pro kolonisty to byla první rána pod pás.

Další problém přišel již přímo z mateřské země. Velká Británie byla po vyčerpávající sedmileté válce velice zadlužená a hledala prostředky, jak by svůj dluh mohla uhradit. Dosavadní systém výběru financí v amerických koloniích byl neúčinný a často se vybralo o dost méně, než bylo potřeba. Kolonie nerady vydávaly své finance do vzdálené země na opačném konci Atlantského oceánu. První návrh padl na rozšíření seznamu komodit, které měly být zdaněny. Zejména se jednalo o melasu, u které se díky snížení cla mělo zamezit pašování z francouzské Západní Indie. První protesty se vynořily ihned po zveřejnění tohoto zákona. Osadníci sice respektovali podřízenost parlamentu, nesouhlasili však s jeho zásahy do vnitřních záležitostí. Největší vlnu odporu však znamenal až zákon o kolkovním, prostřednictvím něhož se měla vybrat část financí požadovaných parlamentem z tiskovin a jiných listin. Radikálnějšími kolonisty byly okamžitě zakládány výbory odporu a byl dokonce zorganizován kongres, který zákony odsoudil a požadoval jejich zrušení. Kvůli nestabilitě londýnských vlád se ale na ministerském postu octil Charles Townshend jehož nový návrh opět upravoval zdanění různých druhů zboží, dále ale například také vytvořil seznam úředníků, kteří měli být placeni z peněz kolonií bez ohledu na mínění místních výborů. Spory byly opět rozdmýchány a tentokrát již došlo i na první mrtvé a zraněné. Při střetech v Bostonu, který se později stal hlavním centrem nejradikálnějších protestů, bylo zabito několik protestujících britskými jednotkami. Nebýt jejich odvolání z kolonie Massachusetts, mohlo k vypuknutí války dojít o několik let dříve.

Díky odvolání těchto zákonů se situace mezi roky 1770–1773 částečně zklidnila. Jenže se schylovalo k další krizi a následnému opětovnému necitlivému zásahu ze strany Londýna. V Británii došlo ke krátké finanční krizi, která zasáhla i jednu z největších obchodních společností. Britské Východoindické společnosti se kvůli nižším odbytům nahromadilo ve skladištích neuvěřitelné množství čaje z východní Asie, který bylo třeba udat, aby se jí pomohlo dostat se z dluhů, které se krizí navyšovaly. Následně schválený čajový

zákon měl prodat v koloniích přebytečný čaj za nižší cenu. Chtělo se tím zabránit podloudnému pašování čaje zejména z Nizozemska. Koloniální obchodníci, kteří si na tomto černém obchodu značně přilepšovali, se samozřejmě cítili zasaženi a opět jako už poněkolkáté se opět vynořil problém zásahu do výsadních práv obyvatel kontinentu. Nové protesty poté vyústily v symbolický zásah, při kterém došlo k vyházení beden s čajem opět v bostonském přístavu. Nová vláda premiéra Northa, která k situaci zaujala nekompromisní postoj, znovu přilila vodu na mlýn tzv. donucovacími zákony, které měly za cíl ponížít vzpurnou kolonii.

Nyní se protesty začaly šířit i do ostatních kolonií, které soucítily s potrestaným Bostonem. V září roku 1774 byl svolán kontinentální kongres, na kterém se již začínalo uvažovat o radikálnějším přehodnocení vztahů mezi mateřskou zemí a jejími koloniemi. Začaly vznikat domobranecké oddíly složené převážně z obyčejných farmářů a řemeslníků. Na kontinent byly vyslány nové britské vojenské kontingenty s cílem potlačovat rostoucí projevy nespokojenosti a násilí. Závěry kongresu radikálnějším tónem odsuzovaly nesnesitelné zákony, jak se těm namířeným proti Massachusetts začalo přezdívát, ale zároveň se stále odvolávali na respekt podřízenosti vůči britské koruně a očekávání možného zlepšení vztahů.

To se ale již schylovalo k prvnímu střetu. K první bitvě mezi domobranou a britskou armádou došlo u Lexingtonu a Concordu, když se vojska generála Gage snažila o rozpuštění nelegálního sněmu a obsazení skladiště zbraní. Tím se definitivně uzavřela možnost nějakého rozumného vyjednávání. Na druhém svolání kongresu se již jednalo o definitivním vyhlášení nezávislosti. K radikálnímu obratu v jednání došlo i za velké pomoci spisu Thomase Paina *Zdravý rozum*, který vysoce přesvědčivým způsobem obviňoval nikoli parlament, ale rovnou krále jako hlavního viníka všech dosavadních příkoří. Díky tomuto dílu se k radikálům v kongresu začaly připojovat i umírněnější kolonie a vyhlášení nezávislosti tak byly otevřeny dveře. Definitivní podoba důvodů k opuštění svazku s Velkou Británií byla obsažena v Deklaraci nezávislosti Thomase Jeffersona, který zde shrnoval všechna příkoří, které na nyní již

Spojené státy americké uvalil král a kvůli kterým byly kolonie nuceny, i přes veškerou snahu o jednání rozvázat vztahy s mateřskou zemí.

Po vyhlášení nezávislosti, jemuž bylo připsáno datum 4. července 1776, problémy neskončily. Naopak to znamenalo další léta krvavých bojů o svébytné samostatné postavení, jelikož Británie nechtěla své državy opustit jen tak bez boje. Nová kapitola nejistého budoucího vývoje tak byla otevřena a čekalo se, kam se bude vše ubírat dále.

6 Bibliografie

ADAMS, Randolph G., *Political Ideas of the American Revolution. Britannic-American Contributions to the Problem of Imperial Organization 1765 to 1775*, New York 1958.

BAACK, Ben, *Forging a Nation State. The Continental Congress and the Financing of the War of American Independence*. In: *The Economic History Review* 54, 2001, 4, s. 639–656.

BEVERIDGE, Albert J., *Sources of the Declaration of Independence*. In: *The Pennsylvania Magazine of History and Biography* 50, 1926, 4, s. 289–315.

DEL PAPA, Eugene M., *The Royal Proclamation of 1763. Its Effect upon Virginia Land Companies*. In: *The Virginia Magazine of History and Biography* 83, 1975, 4, s. 406–411.

FERLING, John, *Almost a Miracle. The American Victory in the War of Independence*, Oxford, New York 2007.

HINDLE, Brooke, *The March of the Paxton Boys*. In: *The William and Mary Quarterly* 3, 1946, 4, s. 461–486.

CHRISTIE, I. R., *Crisis of Empire. Great Britain and the American Colonies 1754–1783*, Londýn 1974.

JOHNSON, Allen S., *The Passage of the Sugar Act*. In: *The William and Mary Quarterly* 16, 1959, 4, s. 507–514.

JEFFERSON, Thomas, *Deklarace nezavislosti Spojených států amerických a Ústava Spojených států amerických s komentáři Miloše Krejčího*, Praha 2000.

KNOLLENBERG, Bernhard, *Bunker Hill Re-Viewed. A Study in the Conflict of Historical Evidence*. In: *Proceedings of the Massachusetts Historical Society* 72, 1957–1960, 3, s. 84–100.

LESLIE, William R., *The Gaspee Affair: A Study of Its Constitutional Significance*. In: *The Mississippi Valley Historical Review* 39, 1952, 2, s. 233–256.

MACLEOD, D. Peter, *Microbes and Muskets. Smallpox and the Participation of the Amerindian Allies of New France in the Seven Years' War*. In: *Ethnohistory* 39, 1992, 1, s. 42–64.

- MCANEAR, Beverly, *The Albany Stamp Act Riots*. In: *The William and Mary Quarterly* 4, 1947, 4, s. 486–498.
- MOTT, Frank Luther, *The Newspaper Coverage of Lexington and Concord*. In: *The New England Quarterly* 17, 1944, 4, s. 489–505.
- NASH, Garry B., *The Unknown American Revolution. The Unruly Birth of Democracy and the Struggle to Create America*, New York 2005.
- OPATRŇÝ, Josef, *Benjamin Franklin – symbol americké společnosti 18. století*. In: *Historický obzor* 1, 1990–1991, 7/8, s. 162–167.
- OPATRŇÝ, Josef, *Válka Mohykánů. Sedmiletá válka v Americe*, Praha 2000.
- PENCAK, William, *Warfare and Political Change in MidEighteen-Century Massachusetts*. In: MARSHALL, Peter, WILLIAMS, Glyn (ed.), *The British Atlantic Empire before the American Revolution*, Londýn 1980, s. 51–73.
- RAKOVÁ, Svatava, *Podivná revoluce. Dlouhá cesta Američanů k nezávislosti (1763–1783)*, Praha 2005.
- SHERIDAN, Richard B., *The British Credit Crisis of 1772 and the American Colonies*. In: *The Journal of Economic History* 20, 1960, 2, s. 161–186.
- SCHLESINGER, Arthur M., *The Colonial Newspapers and the Stamp Act*. In: *The New England Quarterly* 8, 1935, 1, s. 63–83.
- SOUKUP, Jaromír, *Synové svobody a Zákon o kolkovném (1765–1766)*. In: *Historický obzor* 17, 2006, 7/8, s. 160–172.
- TAYLOR, Thomas B., *The Philadelphia Counterpart of the Boston Tea Party*. In: *Bulletin of Friends' Historical Society of Philadelphia* 2, 1908, 3, s. 86–110.
- TINDALL, George Brown, SHI, David E., *Dějiny Spojených států amerických*, Praha 1996.
- UPTON, L. F. S., *Proceedings of Ye Body Respecting the Tea*. In: *The William and Mary Quarterly* 22, 1965, 2, s. 287–300.
- WILSON, Rick K., JILLSON, Calvin, *Leadership Patterns in the Continental Congress: 1774–1789*. In: *Legislative Studies Quarterly* 14, 1989, 1, s. 5–37.
- YORK, Neil L., *The First Continental Congress and the Problem of American Rights*. In: *The Pennsylvania Magazine of History and Biography* 122, 1998, 4, s. 353–383.

7 Resumé

In July 1776, the newly formed United States of America found themselves at the beginning of new era. The upcoming war with Great Britain had to prove that the colonists could form a brand new state based on rather different rules. Everything was in their hands and depended on their abilities.

The struggle to create independence started in 1763 after the end of the Seven Years' War. French menace was over and colonists were looking forward to extend their territory. But the constant rebellions of Native Americans and Britain's fear of the colonies to become too powerful stopped these thoughts by the Proclamation Line. Colonists could not settle or purchase the land west of this border. Britain was also fighting with huge debt after the long war and politicians were trying to find ways to collect money for repayment. Careless interventions into the rights of American colonists led to their discontent. The first wave of resistance began right after the introduction of Sugar and Stamp Acts. The discontent of Americans led to boycotts of British goods and disagreement with the Crown interference. When the local fights with British Army escalated into the Boston Massacre in 1770, the question of complete independence came to minds of many colonial leaders.

The upcoming financial crisis of 1772 also influenced the British East India Company. The surplus of tea in its storehouse forced British government to implement the Tea Act. The tea could be sold into the American colonies to cut off the smugglers' routes from the Netherlands. The disagreement of colonial traders who had their interests in this black market ends with Boston Tea Party in 1773. The upcoming Coercive Acts created to punish the colony of Massachusetts for the bad behaviour help to organize the First Continental Congress in Philadelphia in 1774. The colonists agreed to inform the Parliament and the king about their discontent with these acts and violation of their rights. But relationship got worse as the first battle between the newly formed American militia and the British Army near Lexington and Concord was fought. The Second Continental Congress began in 1775. Colonists agreed on complete breakup with Great Britain and summed up their actions and constant violation of

their rights in the Declaration of Independence written by Thomas Jefferson. When the declaration was accepted by Congress on 4th July 1776 colonies were standing at the edge of their final battle of independence.